

A MI LAPUNK

Betlehemi jászol mélysége

A betlehemi jászol mélysége nagyon régi keletű. És mégis ma sem tud róla a világ.

Mert a mai rorálás decemberi reggeleken fiatal szerzetesek sietnek a gyönyörű csúcs-íves templomok sarkaiba, hogy feldíszítsék a betlehemi jászolt. Selyemmel és bársonnyal és arannyal vonják be ezt a betlehemi jászolt, cifra keleti gúnyába bujtatják a pásztorokat, hajnali kékségű ruhába Máriát és meleg burnuszba Józsefet, a Gyermek atyját. De nemcsak ma. Kétezer esztendőn keresztül a festőművészek és muzsikusok, szobrászok és költők drága, üvegvirágos szavakban ünnepelték meg Dávid királyi sarját, a betlehemi jászol karácsonyi Gyermekét. Márványba faragták a jászolt, a szivárvány színeivel vetették vászonra az étheri alakú számmal és ökörrrel, angyali zenét komponáltak hozzá és csengő rímekben írták meg, hogy cédrusfából volt, arannyal kirakva.

Pedig az igazi betlehemi jászol, melyben ama éjszaka megszületett a Világ Megváltója, nedves, durva falú, piszkos szalmájú, szüette gerendákkal, rossz levegővel telített istállóban állott és nem volt aranylapokkal bevonva, hanem csak faragatlan lécekből összetákolva. És ép ebben az igazi jászolban a Gyermek örömhírének programja szimbólumot talál.

A zengő szavú Buddha királyfi volt, Mohamed jómódú kereskedő, de Jézus Krisztus eljövetelét másképp rendezte el az örök Bölcsesség: itt az új vallás gondolata ki volt dolgozva az utolsó pontig. Térben és időben egyaránt. A rómaiak gőgös, úri impériuma a történelmi fejlődés ama fokát érte el, melyet agóniának jegyzett föl az utókor. A bilincsbbe vert zsidónép részeg Heródese remegve várta az új Királyt. És az eljött. Egy szegény názáréti ács volt az atya és egy fiatal zsidóleány az anyja, akinek ártatlanságán kívül nem volt semmije. És egy istálló bűzös homályából nyilódott ki számára a világ ajtaja. Itt nem volt kárpitos, se villanszerelő, a patyolat, se bíbor, még csak teveszörkendő sem volt a jászolban. Csak szalma zizegett itt a nyári mezők finom porával. Itt nem volt meleg kályha, csak a bőgő állatok párás lehelete csókolta a Gyermek piciny testét. Itt hideg volt, szikla és rögös föld, itt minden meztelen volt: emberi nagy Megváltás. Ide azok jöttek, akik a dőzsölő gazdagok előtt porban fetrengő Lázárok valának: emberi életsors megvertjei: halászok, vámszedők, pásztorok és bűnös Magdalénák. Amfiteátrumok, cimbalom, fürdők és lucullusi vacsoráktól innen, túl a jeruzsálemi templomon és a Garizim hegyén, mocsos ruhájú barbárok, földhöz ragadt nyájörzök fogadták az új királyt. Az emberi lélek megreszketett és kitárult csodálatosan. Ott állt a nyirkos éjben és szívta magába a bűnös szegénységen át új életre ébredő emberi hit vulkanikus szavait: Béke és Szeretet. A Gyermek nem mondta ki, csak mosolygott és nézett, szebben, mint ama csillag a tető fölött.

Én Jézust várom, a kis Gyermeket.

*Ti nagy hatalmas Messiásra vártok,
Ki fölkararja az avult világot,
Kinek hatalma tisztító vihar,
Ki poklot ostromol villámival:
Én Jézust várom, a kis gyermeket,
Ki bölcsőjében játszik és nevet.*

*Vajudást vártok, eszmék harcait:
Vak gyűlölettel, göggel küzd a hit;
Viharzó harcot vív az öntudat
A szent szabadság zászlaja alatt:
Én Jézust várom, a kis csecsemőt:
Letérdelek kis lábai előtt.*

*Titeket súlyos problémák gyötörnek: —
Én átadom magam a szent gyönyörnek —
Filozofáltok, írtok könyveket: —
Az én problémám: lélek s szeretet.
Én Jézust várom, aki mosolyog,
És mosolyától én boldog vagyok.*

*Gyertek fiúk, ti kicsinyek, körém
A hópelyhes karácsony estéjén,
Gyertyás és cukros kedves fa alatt
Hagyjuk a küzdő, merész vágyakat!
Mi Jézust várjuk, a kis gyermeket,
Ki báj, szelidség s égi szeretet.*

Radványi Kalmán.

A bebizonyított fehér csodaszarvas.

— Mikulicsiáda. —

Irta: Szombathy Viktor.

Nem! — mondta elkeseredve Szabó Pista, miután három napig végigpróbálta már az őrségeket este tiztől reggel négyig, sőt még reggeli előtt is bekukkantott a sűrűbe, — ez így nem megy! Mikulics azt híresztelte, hogy fehér csodaszarvas szaladgál az erdőben, zöldszemű s ez nem igaz. Csak csokoládét akart vele keresni. Add vissza a csokoládém!

A többiek is szörnyűködni kezdtek. Hiába vásárolták meg Mikulicstól az őrségi jogot: nem láttak semmit, pedig szemük majd szétesett a szörnyű kíváncsiságtól.

— Kérlek, — mentegetőzött Mikulics, — nem jól néztétek. A fehér csodaállat feltétlenül végigjött az erdőn. Vagy pedig, tette hozzá elgondolkodva, csak nekem mulatta meg magát.

— Élénken tévedtél tehát! válaszolta finoman Baltazár költői stílusában. — Röviden pedig: hazudtál. A fehér szarvas nincs és nem is volt. A fehér szarvas Mikulics találmánya!

Szólt Baltazár és leült babot pucolni böszén. — Én megmondtam! — kuncogott Bandi és mai napostisztségére való tekintettel előkereste másik félpár fehér cipőjét is. Bandi szava súlyosan nyom a mérlegben, mert ő Pesten egyetemre jár.

— Megmondtam, nem hittétek!

Az egész krokodilus sátor. — az öreg fiúk felszke, — kiült az erkélyre, akarom mondani a

Pepla száradó szalmazsákjára és akkordban hahotázott a becsapott örökön. Aztán külön-külön odamentek Mikulicshoz s nagy komolyan kezelték a leleményes férfiúval.

— Leleményesebb vagy mint Odysseus, furfangosabb, mint tiz görög hős a trójai falóban...

Mikulics bosszúsan rágta a szájaszlét. Elvonult a jótékony magányba, elmélkedett és oly sűrűn járt körbe a tábor körül, hogy Baráth Laci átszólt neki a mentőláda mögül: vajjon nem akarja e megnyitni a peripatetikusok akadémiáját.

Délután komoran jelentette ki Mikulics:

— Bandi legyenek, ha éjjel be nem jön a szarvas!

Nem akarom a kedélyeket felcsigázni s ahelyett, hogy elbeszélésemet titokzatossá tennem s fűteném az izgatottságot, egész röviden kijelentem, hogy Mikulics pontosan a két órai őrségváltás előtt tiz perccel olyan ügyesen kúszott ki a sátorból, hogy még Csibi, aki különben ébrenalvó hírében állott, még ő sem vette észre.

Azt viszont nem merem ugyanolyan komolyan és határozottan állítani, hogy nem citerázott egy kicsit a térde Mikulicsnak. Az este hűvös volt és furcsa-alakú felhők csavarogtak a fák körül. A patak erősebben zúgott a kellenél, sok vizet hozott: a szomszéd hegyeken zivatar járt.

De mire való volt egész napi erősödése,

elki tusájú, elmélkedése, ha nem sikerült volna önmagába bátorságot önteni! Elszánt akarattal s didergő szájjal kerülte meg a tábort.

A felszerelés egyébként, amit magával hozott a következő volt: egy fehér lepedő, aztán koszorúba kötött falomb s egy doboz, amin két kivájt lyuk volt s ebben egy égő villanylámpa. Elég primitív, persze, de ki találhat jobbat itt a hegyeken?

Pontosan két óra húsz perckor Klein, aki a mai őrségért annakidején egy füttyülőt adott zsinórral, két tüzes szemet látott megvillanni a sötétben.

— Hasi! bökte Klein oldalba a társát kellemes rémülettel. — Hasi! Ébredj! Itt a csodaszarvas!

A csodaszarvas halkán léptetett végig az erdőszélén. Valami délceg ugyan nem volt a

vágtatása inkább négykézláb-való cammogásnak lehetett vélni, aki pontosabban megnézte volna, de hát egyik ór sem vizsgálta ilyen hidegen a dolgot. Kimeredt szemmel nézték a látványt, amint végigmászott a tisztásharmatos fűvén.

— Milyen szép! — álmélkodott Hasi. A szeme hogy fűzel, milyen délceg s milyen különös formás szarva van! S nézd, a szarvát le is tudja venni: az a királyi koronája!

Egész regényes helyzetbe ámulták magukat. A szarvas koronája azért került le, mert a nagy szorongásban leesett a Mikulics fejről s alig tudta visszatenni az agancskoronát jelképező faágakat. Sietve visszavonult a fák közé, hogy megigazítsa magát.

Klein megkopogtatta a krokodilusok sátrát.

— Krokodilok! Öregek! Itt a csodaszarvas! Ferenc, aki éppen azzal buzgólkodott, hogy Lacit legurítsa magáról, mert a sátor alja mendedékes volt s Laci mindig rágurult, küzdelmes ábrázattal hajolt ki az ablakon. — akarom mondani a begombolatlan nyíláson.

— Hol? — kérdezte hitetlenül.

— A forrás felé!

Ferenc rálépett a Bandi lábára. A szörnyű izgalommal folyt tárgyalásra fölébredt ő is.

— Hagyjatok aludni!

— De itt a szarvas!

— A Mikulics csodája? De azt már megnézem.

A kevésbé lusta krokodilok előkecmereg-

tek a sátorból.

A tisztás szélén akkor bújott elő gyanútlanul Mikulics. Fehér lepedőjét magára borítva, az ágkoronát fején lógatva, a skatulyát mozgatta közben, aminek két szemén át a villanylámpa villogott

— Ejha! — füttyentett Bandi, — ez aztán a szarvas: megnézem ezt közelebbről.

Karót ragadott és lassan utána indult. A többi krokodilok meztilláb tapodva a fűvet mulatgattak csendesen.

Mikulics már egészen beleélte magát a szarvas szerepébe. Fel és alá járkált négykézláb, lógatta a skatulyát, hajtogatta a fejét, szörnyen mulatságosnak találta a játékot. És ambicionálta nagyon. Ott promenádlizott magának, a tenyerébe néha füske szaladt, olykor leesett vagy a lepedő, vagy a korona, de az nem baj.

Messziről csak a halvány kontúrok látszóttak. Sejtelmes, ködszerű látvány, fehéreshátú, csillogószemű ismeretlen valami.

Most felneszelt, meglátta a halkán felétkúszó Bandit . . .

— Hej! Titte! reccsentett rá Bandi erősen.

A tünemény elűni. Berohant a sűrűbe s hiába keresték-kutatták, nyomaveszett.

Klein és Hasi, a két ór boldogan tértek vissza a táborlúzhöz. Mit fognak ők mesélni holnap!

— Ugy-e, jó, hogy felköltöttünk! — büszkélkedtek a krokodiloknak.

— Jó! — nevetett Pepla és az egész öreg-társaság furcsán mosolygott

Bandi megvárta azonban, míg az örök ismét némileg megnyugodott kedéllyel telepedtek a lúzhöz s aztán benézett a Mikulics sátrába. Bevilágított s nevetve csóválta a fejét. Két krokodil is odajött s halkán suttoztak.

Félórai idő beletellett, míg Mikulics visszabátorkodott a sátorhoz. Óvatosan húzta szét a nyílást s betolvajkodott a fekvőhelyére. Lepedője a vállán, skatulyája a kezében s az agancskoronából egy tölgy-ág úgy begubancolódozott a hajába, hogy nem tudta kicsomózni onnan. Állt az, mint egy igazi szarv.

Halkán huppant be az ágyára.

— No!

Ijedten hökkölt hátra. Sötét volt. Világítani nem mert. Csak a kezével tapogatta ki a szalmazsákját. Valóban az ő holmija s csudálatos, a pokrócába becsavarva alszik valaki. Megbökte.

„Karót ragadott s lassan utána indult.“ (Mátrai Jenő rajza)

— Ejnye no! — mordult ki az ágyából az előbbi hang.

Mikulics már fáradt és álmos volt. Dühösen kérdezte.

— Ki fekszik itt?!

— Hát Mikulics! — válaszolta az előbbi hang, mi magától értelődött.

— Mikulics? — csodálkozott el Mikulics, — hisz az én vagyok.

Az előbbi hang gazdája most váratlanul kapott bele a hajába:

— Nem igaz! Te a fehér szarvas vagy! Mióta szoktak erdei állatok emberi fekvőhelyeken nyugodni?

Mikulicsal lófágast állt a sötétség.

— Te . . . te . . . tessék?

— Fehér szarvasnak kint a helye! Ide be nem fekszel!

— De az én fekvőhelyem . . .

— Ez a Mikulics ágya. És Mikulics én vagyok! Másodszor pedig, mióta tudnak a csoda szarvasok beszélni is?

— De kérlek szépen . . . — könyörgött Mikulics, — a fehér szarvas, hisz jól tudod, nem akarom elmondani . . .

— Hagyd aludni Mikulicsot! — szólt be valaki a sátorba.

— De hiszen . . . — védekezett Mikulics s álmosága teljesen kirebbent a szeméből, — de hiszen én . . .

— Te a csodaszarvas vagy! Erdei lakónak nincs helye a sátorban. Hé, kopók és vizslák!

— Három kutya lopakodott be a sátorba s cipelték nagy erővel kifelé Mikulicsot. Három kutya, — csak a tábornóznél látta meg, hogy három öreg fiú a krokodil sátorból.

— Nini! ujjongtak a krokodilok, lejött még a fehér bőre is, — s a lepedőt cibálták Mikulicsról nevetve. Milyen diadalmas fejkoronája van s tüzes szeme!

— Hagyjatok! — rimázkodott Mikulics.

— Már hogy engednénk a vadat a sátorba. Szegény Mikulics nem tudna föléd aludni! Feküdj a tűz mellé.

Mikulics nagyot sóhajtvá burkolta be magát a pokrócába. Leült a tábornótűz mellé, de reggelig nem szállt szemére álom.

Reggelfelé, kürtszókor kaján arccal bújt elő Mikulics sátrából Bandi és odament Mikulicshoz, aki fáradtan gubbasztott a tűznél s csak a reggeliben bízott.

— Szegény Mikulics, — mondta sajnálkozva s mosolygott hozzá huncutúl, — talán a csodaszarvasat kergetted.

Puci, aki egész éjjel vígan aludt s nem tudott semmiről semmit, naívan kérdezte a búsuló Mikulicsot:

— Hát fogunk-e éjjel csodaszarvasi?

Gyuszi karácsonya

Bolondul süvöltött a szél. Az útszéli fákról kegyetlen zuhatagban omlott a szúrós sok jég-szilánk. A gőzölgő áthevült lovakat minden tüeső újból és újból nekibokrosította a keményre csiszolt havas országútnak. A csilingelést el-elkapta a vihar. Tanítóék Gyuszi fia nagyon-nagyon egyedül érezte magát a szán hátulján. A végtelen tájék körülötte halálos fehér volt és csupa szomoruan ordítózó, goromba szél kergetőzött rajta. A kis utas alaposan megdörzsölte a sapkájából kimaradt fülét, aztán belesűlyesztette kezeit a ködmenébe és összehúzódott. Csodálatosan el tudott most különülni a veszettül bőgő itéletidőtől és nagy magabafordulása egymásután keltegette az aranyosabbnál aranyosabb gondolatokat. Az volt a legkedvesebb bennük, hogy nemsokára megvalósulnak. Otthon már terítik az asztalt, az abroszra rákerül a sárgabélű mazsolás kalács, a jó meleg kávé. Az anyus ilyenkor édeslány hangon diktálja bele a kortyokat: — Igyál, drága fiam, biztos megfáztál azon a hosszú úton. — Olyan melegen átérezte az otthoni kényelmes csöndet, a nagy karosszék, a cirmos cicák, az uzsonnakávék méltóságos nyugodtságát, hogy eltompult körülötte minden zúgás, szélrobaj, farszegés, csak mintha a duruzsló kandalót hallaná.

Arra riadt fel, hogy a szán már a csupasra fújt fahidon dörzsölődzik át. Lent zöldes fehérre fagyott a Feketevíz, a fúvás kupacokba gyűrte a táblán a havat. Minden kupac telised tele volt lomhán ácsorgó varjakkal. Gyuszi annál jobban mozgolódott az ülőhelyén. A szán lekanyarodott és a vén gesztenyefák fekete utcája végén előnevetett a fehér falu, a drága otthon, a karácsony, a vakáció . . .

Anyus csókjai könnyesek voltak. A nagyszobában meghitt melegség fogadta a hazatérő diákot, de valami kimondhatatlanul furcsa, döb-bentő szomorúság áradt feléje a mindent átható rejtelmes csöndből. Anyusnak bánata van, gondolta Gyuszi és összeszorult a szíve. Furcsa ijedség szorongott benne, zavarában nem mert a rendes első kérdéseivel előhozakodni. Halkan, szinte suttymban ült le az asztalhoz. Sok minden jó közt a kedves csésze várta, de nem mert hozzányúlni. A hallgatagságban félelmetes bajok lappantak. Anyus most hátulról rátette a kezét fia vállára és gyengén megszólalt:

— Fiaskám, a jó papbácsi meghalt.

Gyuszinak szinte hallhatóan megakadt a vére. Kis időbe került, míg kinyöszörögte: — Az Imre bácsi? — Hosszan felelt a kiszélesült csend. Anyus szórakozottan tett-vett hátul a szék-renyben, tényérokat szedett elő. A porcellán-csörömpölés kegyetlen volt, de már ugysis me-nekülni akart mindenki a csöndtől. Anyus is megijedt föle és most már sokkal-sokkal természetesebb hangon folytatta:

„E világon minden örömiünk csakis a munka által érhető el leghelyesebben.“

— Régóta kinlódott szegény. Talán jobb is, hogy megszabadította a Jóisten. Tegnapelőlt temették.

Gyuszi félig-meddig erőt vett magán és lassan, gépiesen kavarni kezdte a kávéját. Anyja ránézett és akkor egy kicsit lesütötte a szemét. — Szegény Rozi néni. — Az Imre bácsi édesanyja jutott az eszébe és a maga mélyén az az érzése lámadt, hogy az otthon, a falu, a Rozi néni szomorúsága egészen ledögönyözték a karácsonyvárását. De könny egy szemernyi sem tudott még kikécmeregni a szeméből.

Anyja áthajolt az asztalon és feléje tolt a mézet. — Láss hozzá, fiam. Istenem, hisz ti gyerekek könnyen megvigasztalódtok. Jobb is. — Mikor átkerült Gyuszi oldalára, megcsókolta és végigsimított a fején.

— Majd holnap viszel virágot a temetőbe. Tudod, illik!

Gyuszi úgy érezte, hogy mindjárt sírni fog. Julis friss kacajjal penderült be a szobába.

petroleumlámpát, mert tudták, hogy Gyuszi így szereti.

Gyuszi egyedül maradt. Anyus kinézett a konyhára, jó vacsora kell a vendégfiának. A becsukott ajtókon is átcsengett néha a Julis harsány kacagása. Mindig erősebb színnel lobogott, otthonias, simogató meleg fénybe borította a szobát. Hosszú árnyak inogtak a falon. Gyuszi leült a szőnyegre és hallgatta a csöndet, a csöndben futkosó kis fapattanásokat, a bizsergő lán-gokat. Mindszentekkor ott volt a halvány, szegény papbácsinál. Olyan fiatalon öreg volt Imre bácsi. Hosszú fekete szemöldökei alól csökönyös akaratossággal tüzeltek ki az erős szemei. Nagy munkás volt, sokat, sokat tett a falunak. Kint ünneplőben zsongtak az emberek, a temetőbe igyekezett mindenki és a karosszékebe kényszeredett beteg pap megfogta a Gyuszi kezét. Kimutatott sovány ujjával két kis parasztygyereket, amint éppen vígan csuszgoráltak az első jégen. — Gyuszi öcsém, kis barátom, ígérd meg, hogy

Tengerszem a Tátrában. Ezek a tenger színe felett jelentékeny magasságban fekvő hegyi tavak télen-nyáron egyaránt igen bájosak és sok turistát csalogalnak magukhoz. A Tátra legmagasabb tengerszeme 1587 méter magasságban van a Csúbrina (2435 m.) a Menguszfalvi csúcs, a Tengerszem csúcs (2508 m.) és a Rzy (2262 m. költ; mélysége 77 m., területe pedig 213 ha

Üdén villogó tejszinhabot hozott. Julis a tanítóné keresztlánya volt, pirospozsgás parasztlány. Kise-gített a konyhán. Hangosan, jóízűen köszöntött: — Isten hozta ifiúr! Hát nem fagyott meg az úton? — Váratlan életessége, mókás mosolya egyszeribe elűzte a nagy szomorúságot. A bánat lesúlyosodott a lelkek fenekere, ott új kirohaná-sokra készen meghúzta magát. Anya is úgy tett, mintha semmi szomorú se történt volna, furcsa is, hogy a fiút így kell fogadni! Csak most vette észre Gyuszi a kanárit, pedig a Mandi már rég trillázott az új fiú lizsletére. A sötét nagy cserépkályában hatalmasan palfogott a fahasáb, vörös fényt lóbált a falakra. Kintről már csak nagyon gyéren lopózkodt be valami szürkén szo-morú, fájós szintelenség. Nem gyújtották meg a

törödsz velük. Gyuszi, ki lesz a lelkük, ha nem te? — És Gyuszi gyerekkönnyelműséggel, anél-kül, hogy valami különösebbet gondolt volna, rámosolygta az igent, az ígérést. Most? Most százszoros színen dobta eléje a szomorúság a Minds entek délutánját. Egyszerre nagy köteles-ségérzet feszült föl a lelki ben. Tudta, hogy tenni kell valamit és ott a kályhafényben, a vakációs nyugodtságban már is kemény tettek izmosodtak benne. Imre bácsi mamájára gondolt, arra a töpörödött ősz anyókára, aki mindig reszkető szeretettel simogalja a haját és most hangosan mondta: — Ne sírj, szegény Rozi néni. — Hir-telen felugrott és kiszaladt a szobából.

Apa haragudott, amikor nem találta otthon a fiát, akit olyan férfiasan eltitkolt rajongó sze-

retettel várt majd két hónap óta. Pedig ugyan-csak szedte a lábát, hogy a tanyákról minél hamarább beérjen. Utolsó órát adott a sok karácsonyarcu kicsinek és most vágyott a maga csemetéje után. Gyuszi tuggyisten hova szökött. Nem látta senki. Anyus kiszólt az udvarra, Julis átszaladt a szomszédba. Nincs Gyuszi. Jó fertály óra mulva került csak elő. A kert végiben volt. Félig mosolygva és ez olyan befelé szóló megelégedés volt, azt vallotta, hogy a béresgyerekeket kereste. Meg kellett tőlük kérdezni, hogy voltak-e már bellehemesek? Apa a bajuszát tréfás haraggal rázogatta: — Hát így fogadod te az apádat, gyerek? — Anyus csodálkozva nézte a kipirult fiút. Nem szólt semmit. Julis behozta a vacsorát.

Gyuszinak másnap nem volt nyugta, amíg maga köré nem toborzott egypár gyereket. Először a kortársaival paktált, tízenegy-tizenöt éves legényekkel, de nem ment velük semmire se. A terveit határozottan nem imponáltak nekik. De délutánra mégis csak sikerült összehozni öt nálánál kisebb fiút. Egyik csintalanabb kölyök volt, mint a másik, de amint a Gyuszi városi méltósága közük vegyült, úgy engedelmeskedtek, mintha katonaruhát húztak volna rájuk. Szeretelenül büszkék voltak arra, hogy ilyen gimnazista, mint a Gyuszi, szóba áll velük. És dolgoztak is. Gyuszi becipelte őket a nagyszobába, csak úgy dobogott a sok kis patkócsizma a fényes padlón. Maga köré ültette őket a szőnyegre és énekeltek. Karácsonyi nótákat. Papa dörmögött előbb, mikor a nagy ujságot meghallotta, de aztán, istenneki, ő is segített. A nagy asztal két napon át mindig tele volt százféle papírral, szalagokkal, festékekkel. Az egész ház csudájára járt az arany angyalszárnyaknak, az ezüst pásztorbotoknak. Nádból, fényes papírosból mesterkedte össze mindezt a Gyuszi. A fontoskodóképű kisemberkéék lázasan segítettek neki. A Péterke ügyes kis jászokl faragott a Jézuskának. Két napig pepecseltek, ragasztottak, vagdosták a színes papírt és az ajándékvásznat, varrtak, fűrtak, faragtak, de karácsonydélutánra készen volt a Betlehem, készen voltak a pásztorok és az angyal.

Mozgékonyá, fűrgén sokoldaluvá serdült Gyuszi az első otthoni este után. Anyus csak nehezen bocsátotta meg neki, hogy elfelejtette a virágot kivinni szegény Imre bácsi sírjára. Ugy kellett kiparancsolni Gyuszi a munkáiból, hogy szégyelje magát, menjen ki a sírhoz már egyszer, itt a virág. Pedig Gyuszi meg volt elégedve magával. A sírnál is mosolygott a végén. Előbb imádkozott, kicsit sírt, úgy mint az első éjjel, amikor már tudta, hogy nincsen Imre bácsi. És végül nevetett. Örült valaminek. Körülnézett, látja-e valaki. Senki. Az égre nézett és hangosan felkiáltott: — Drága Imre bácsi! — Ha a varjak beszélni tudnának, megszólták volna, hogy: — Kár, kár, kár a Gyuszi gyerekért. Bolond szegényke... De Gyuszi tudta, mit csinál.

Esteledett. A kis házak barlangos ablakából előcsillogott a boldogság. Lassan, halkan hulldogált a sok hópehely, egyre több és több. A feketére piszkosodott utakra gyönyörű fehér köntös borult. Az imádságos szeretet mély nyugodtságában békült ki a falu az étellel.

Tanítóéknál megkezdődött a hercehurca. Mindenki összejött a nagyszobában, hogy segítsen valamit. Gyuszi fölöltöztette az aranyosan tisztá kis emberpalántákat, Julis jókedvű lelkesedéssel segített neki. A boldogarcú gyerekekre rákerült a nagykarimás pásztorkalap, a fehér köntös Péterke volt az angyal, a hátára kötötték az aranyszárnyakat, Gyuszi a kezébe nyomta a botralúzótt csodacsillagot. Keltlen a kivilágított barlangocskát viszik, benne a Kis Jézus jászolba fektette. A két legkisebb pásztor a lámpásokat hozza, ők kapták a kacsaringós botokat is. Gyuszi volt a legöregebb pásztor. Hosszú fehér szakállá volt és díszes pásztorbotja. Övé volt a csengettyű. Anyus forrón, hosszan megcsókolta a kis öreget. „Értelek fiam.“ Csiliagelve indultak el a pásztorok.

Rozi néni sírt a meghatottságtól. A sírása nagy kiengesztelés volt. Elfelejtette a halált, amikor eléje toppant ez a csupaszív kis társaság. A gyerekek szeméből Imre fia dobálta csókjait feléje, a karácsonyi énekből messze kihallotta azt az ismerős, kedves régi hangot... Öröm, túláradó, könnyekrefakasztó öröm bomlott ki benne. A kislíuk szent hittel dalolták a békét. A szegény öreg anyéka fájdalommal teli szobájában a Jézuska simogatása behegesztette a sebeket. Elhalkult a dal, de a megváltó hit tovább zsongott a szeretet számtalan apró megnyilvánulásában. Rozi néni boldogan átkarolta, magához ölelte a pici fejeket és a sírása most már nevetés volt. — „Édes fiacskáim... édes fiacskáim...“ — Az angyal visszacsókolta. Hangosan dobogott Rozi néni anyaszíve: ő volt! ő volt! Az anyaszív fölismerte fiát a Péterke csókjában.

Rozi néni szobájában kigyulladt a pici karácsonyfa. A mákos, diós kalácsra, kakaóra invitált bellehemesek letelepedtek a kerek asztal köré. A Betlehemet odatették a karácsonyfaeska lábához, a néni okularéja és a kinyitott imakönyv mellé. A pásztorok ragyogó szemekkel élvezték a melegséget. Péterke letelte a szárnyaait az ölébe és amikor Rozi néni tele anyás örömmel a konyhába szaladt, nagy óvatosan odasúgta Gyuszihoz, akinek hevespiros, fiatalos örömtől sugárzó arcára bizony nem igen illett az a fehér pásztorzakáll: — Gyuszi, ugye más-kor is tanítsz énekelni. Húsvétára fogunk kis nyulat...

Gyuszi a kis gyertyák félhomályában behunyta szemét. Forróságot érzett maga körül: a fatusi fiúk hozzásimult lelkét. Lázasan boldog iramban száguldottak együtt a mesébe, álomba. Látta, amint jönnek utána egyre többben, mindíg

újak, sok-sok dolgos, dalos kisfiú és ő elől megy, ő az Imre bácsi kis barátja, vállán a kis Jézussal. Az Istengyerek mutogatja mindig az utat...

Rozi néni már hozta a gőzölgő csészéket és a kalácsot, amikor Gyuszi odahajolt a csöndes Péterkéhez és azt mondta neki: — Ez eddig a legszebb karácsonyom, — a munkás va-

káció — Péterke nagyralátult okos szemekkel mosolygott rá, megértette. — Ugyi mindig ve-lünk leszel? Nyáron együtt megyünk a szigetre és te megtanítasz minket labdázni, ahogy a vá-rosiak tudnak. — Gyuszi igent bólintott és magában azt imádkozta: Drága Imre bácsi!

Kessler Edgár.

Az önképzés praktikus problémái.

A Mi Lapunk legutóbbi számában néhány szót mondtam a szlovenszkói magyar ifjúság önképzésének szükségességéről és örülök, hogy általában visszhangot keltett a kis cikk. Tehát fiúk, ti valóban művelődni akartok. Ti valóban az élre pályáztok és különbek akartok lenni, mint bárki a környezetetekben. Tudjátok, hogy a könnyű élet elmúlt, de nem múlt el a szép élet lehetősége, azaz annak a lehetősége, hogy az életet nívóban, büszkén és sokat tudó, sokat értő tisztelben éljétek le.

A kérdések csak az volt, hogy miként kell ennek az önképzésnek a problémáját megragadni. Hogy kell és mit kell cselekednetek. — Engedjétek meg, hogy egy-két tanácsot adjak nektek e téren. Vegyük először az első kérdést, a hogy kell-t. Hát nem úgy, mint eddig többnyire csináltátok az önképzőkörökben. Nem szabad az összevisszaságot uralomra engedni, nem szabad dőbdáb és az aktualitásokkal összefüggéstelen, véletlenszerű és érdektelen dolgokkal foglalkozni. Bizonyos, hogy mindnyájatoknak más-más érdeklődési köre van, de állítom, hogy a különféle irányzatok és érdeklődések összeegyeztethetők. A fő az, hogy az önképzésben legyen céltudatosság. A legjobb, ha egy-egy önszervezetben egy-egy bizonyos kérdést, nagy személyiséget, eseményt, vagy eszmeáramlatot vesztek bonckés alá és a kitűzött problémát minden oldalról megvilágítjátok. Így bizonyos alapvető központja lesz munkátoknak, lesz csira, amelyből egységesen fejlődhet valami, az érdeklődést koncentrálnátok, a figyelmet nem forgácsoljátok száfélé, nem összefüggéstelen részletekből fog állni munkátok, hanem erős, hatalmas egységből, mely okvetlenül üdvös és építő lesz.

Fontos dolog, hogy az önképzőköri ülés tárgyát már jóelőre meghatározzátok. A fiúk mind tudják, miről lesz szó. A tárgy legyen aktuális, érdekes és olyan, ami köztudatban van. A legjobb, ha előbb sokat beszélgettek, s beszélgetéseitekből megállapítjátok, hogy mi az, ami érdekelt benneteket, mi az, amiről tisztá képet szeretnétek kapni, mi az, amihez hozzá akarnátok szólni, mi az, ami műveltségtek és magyarságtok kiegészítéséhez okvetlenül szükséges, mi az, ami a fiatal élet, a jövő, a diadalmas pályafutás aktualitása — s

ha ezt így magatok között megállapítottátok, kitűzitek a nyilvános ülés tárgyát. (Az előkészület, a tárgy megállapítása a ti dolgozó s a ti bizalmatokból a vezetőszeressel felruházott választmány egy hétközi ülésének a dolga.) No mármint, ha a tárgy megvan, jelentkeznek az előadók, (ezekkel is előre meg kell beszélni a dolgot) akik a kitűzött tárgyat bizonyos nézőszögekből meg akarják világítani. A vezető tanártól tanácsot kértek, a könyvtárakból könyveket szereztek, böngésztek, készültök, — nem csak az előadók, hanem az egész osztályok, úgy, hogy ha végre megjön a nagy nap, az előadókon kívül mindnyájan érttek már a tárgyhoz s az ismertetéseket komoly vita követheti. Összecsaptok, nyilvánítjátok véleményeteket pro vagy contra, érveltek, — ez az igazi művelődés, ez az igazi férfias torna.

Az előadókkal, az előadások megbírálóival, a vitalkozókkal, a nagy előkészületekkel igen szép eredményt érhettek el. Ez a módszer volna a felelet az első kérdésre, arra, hogy „hogy“? A második kérdés a „mit?“ — Fiúk, itt óriási tágasság áll előttem s én legfőljebb egy-két példát említhetek. Valaki közületek olvas például valamit a „fölvilágosodás koráról“. Kiváncsi, hogy mi az, elmondja kíváncsiságát a választmányi tárgykitűző ülésnek, ez helyesnek találja a témát és előadókat keres rá. A tanároktól, a könyvtárakból könyvek kölcsönöztenek, s egy-két hét múlva már összeállítható a program. Egy nyolcadikos beszél a „francia“ fölvilágosodásról, egy másik a magyarról, egy harmadik a fölvilágosodás korának történelmét mondja el, az uralkodókat, tetteiket és összefüggésüket a nagy eszmeáramlattal, egy negyedik e kor irodalmáról beszél, Voltaire-ről, az enciklopedistákról, egy ötödik fölolvas, vagy szaval valamit e kor irodalmából, a hivatalos bírálók bírálnak, s megindulhat hamar a vita: fontos volt-e a fölvilágosodás, nagy eredményeket hozott-e, megvan-e még ma is a nyoma, helyes eszmeáramlat volt-e, — s mindenki elmondja, amit tud.

Vagy ugyanilyen tárgykörök, a modern zene, a renaissance kultúrája, az ifjúság és a háború, az antik világ, vagy egy személy: Nagy Lajos, Shakespeare, Napoleon, Tolstoj, Ady és mások. Rengeteg téma van, rengeteg eszmekör,

melynek mindegyike vilára, sok tanulmányra és ismertetésre adhat okot. Az ismertető és elméleti előadások közé könnyen beilleszthető az eredeti termelés is: a renaissance tárgyalásnál egy renaissance tárgyú novella vagy vers, Shakespeare ismertetésénél egy Shakespeare jelenet eljátszása, zene, szavalat, líra, epika, dráma, amit csak akartok. Minden a ti ügyességeitektől függ, ez az egész tanácsadás csak egy-két hevenyészve odavetett gondolat volt, s állapítsátok meg, vajjon lehet-e belőle valamit csinálni.

Szvatkó Pál

Tyukodi pajtás.

*A mi mienk volt, minden a másé,
Csak a sóhaj még Esze Tamásé,
Gyalog botorkál koldús-levente,
Nincs egy ezüst gomb, rongyos a mente.*

*Idegen lakó: Hámlék ami házunk,
Lapu nagyra nő, benne tanyázunk.
Színét se látjuk ezüst oranyrak,
Vize keserű a kék Garamnak.*

*Hírét se halljuk nagy magyaroknak,
Gyászvirtezek, kik itt csavarognak.
Híres kurucok nemes vezéri,
Nyomotok utól a szél sem éri.*

*Üres toronynak bús ablakából
Nagy, fekete csend szájtátva bámull.
Tyukodi pajtás, híres gavallér,
Már fillérünk sincs, nem még hogy tallér.*

*Ősztövérről öklök égnek merednek:
Isten, vége nincs magyar perednek?
Nem lesz ez másként? Elfordult orcád?
Imádkozni sem szabad már hozzád?*

*Nincs számunkra hely e nagy világon:
Anyám bölcsője, sírját itt látom.
Nem megyek innen: Nem én, hiában.
Anyám sírjánál megvetem lábam.*

*Izmos karomon feltűröm ingem:
Új nemes tornán döljön el minden.
Aztán hajrá, Sors! Gyerünk birokra:
Ki lesz e sír rozmarin-bokra?*

Kersék János.

„A te életed: kötelesség, mert nagy dolgokra van hivatva. Kelj fel testvérem és indulj dolgozni. Reményed van, azért életed erős. Jó izmaid vannak, azért: dalolva bírod a munkát. Acélos az akarod, azért: kitartasz. Erős az eszed, azért: mindennekben győzni fogsz. Kelj fel, testvérem indulj: teljesítsd kötelességedet. Az öröm ott vár a túlsó parton!“

Szalatnai Résző.

Testvéri köszöntés.

A „Zászlónk“-nak küldjük.

Bizonyára sokan vannak A Mi Lapunk olvasói között, akik már csak hírből ismerik a legszébb magyar nyelvű ifjúsági lapot, a 17000 példányban megjelenő „Zászlónk“-at. Ez a lap elsősorban a magyarországi katolikus ifjúsághoz fordul, de mély vallásosságtól áthatott nemes szellemével és törekvéseinek tisztaságával minden hitfelekezet ifjúságát magához vonzotta. Negyedszázados fennállásának évében bátran elmondhatjuk róla, hogy a „Zászlónk“ a magyarországi ifjúság egyetemességének legötletesebb szóra-koztatója, legkedvesebb tanítója és legjobb barátja.

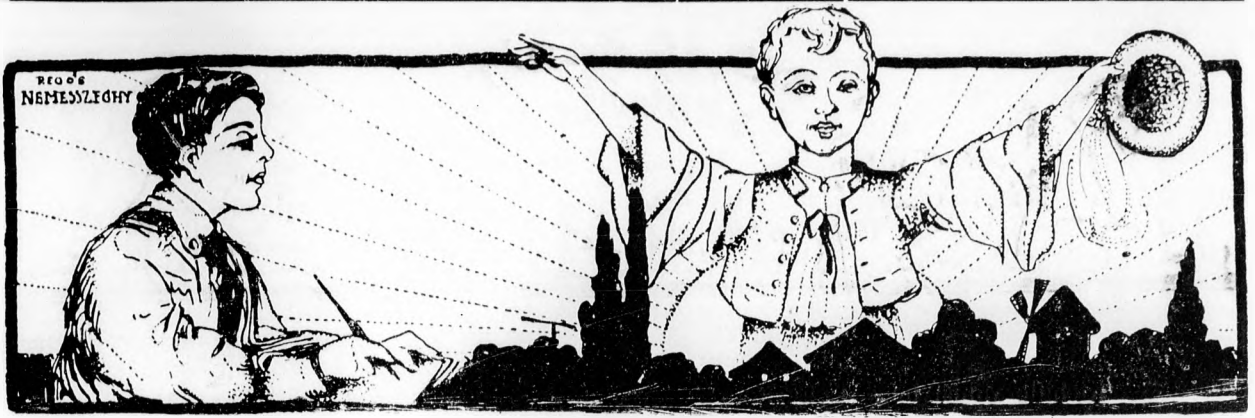
Legutóbbi lelkeshangú közleményben ismertette a „Zászlónk“ a csehszlovákiai magyar cserkészek munkáját. Örömkre szolgál, hogy szomszédaink, a 25,000 főt számláló magyarországi cserkészek végre figyelmükre méltatják a mi buzgó csapataink munkáját és jól esik az elismerés, ámbár kissé megkésve érkezett. A „Zászlónk“ cikkirója igen helyesen a falu barátainak példát adó mozgalmát állítja az érdeklődés középpontjába. Valóban olyan nagy jelentőségű kezdeményezés ez, amelyre a csehszlovákiai magyar cserkészet mindenkor büszke lehet!

„A magyarországi cserkészet csak fészesen tisztelgre állhat meg csehszlovákiai testvéreinek munkája előtt“ — ezt hirdeti 17,000 olvasójának a „Zászlónk“. És mond még egyebet is, amitől a jól végzett munka érzetének melege járja át A Mi Lapunk fiatalosan hevülő szívét A csehszlovákiai magyar cserkészek körében — így szól tovább a „Zászlónk“ cikke — legnagyobb tekintély a prágai Szent György öreg klub és A Mi Lapunk. A Mi Lapunk most Csehszlovákia „Zászlónk“-ja és ha kinjítod, lapjain mindjárt egy ismerős cím ötlük a szemedbe: „Fakadó rügyek.“ A Mi Lapunk Csehszlovákia fakadó rügyeit tartja a kezében és melengeti. A Mi Lapunk a csehszlovákiai magyar cserkészek központja...“

Kedves „Zászlónk“! Köszönjük, hogy testvéredül fogadtad A Mi Lapunkat, köszönjük és szeretettel viszonzozzuk a meleg testvéri kézszorítást. Velünk nem fogsz szégyent vallani, kedves „Zászlónk“, mert kopottas, szakadozott menténk alatt tüzes, fiatalos szív dobog. Ne is sajnálkozz mirajtunk, mert mi mérhetetlenül gazdagok vagyunk: van munkás két karunk, a jövőbe bátor hittel néző két szemünk. Alljuk a sarat hat kemény esztendő óta és rólad akarunk példát venni, hogy ezentúl is erősen megálljunk. Küzdelmes életünk huszonötödik évfordulóján olyan erősek, olyan győzedelmesek akarunk lenni, mint te, kedves „Zászlónk“

Fenyves Pál dr.

„Az egész világ az Istené, de a bátraknak kiadja bérbe.“
Mohamedán közmondás

LEVEL A REGÖS-DIÁKOKHOZ

Regös-igric akartam lenni, multnéző, jövőbelátó jó-regös: harcos Végeken dall énekelni és úgy harcolni, mint egy regéhös.

Szememben ez volt a legszebb, legnagyobb; de a világromlás elvitte multamat, elmosta jövőmet s jelent nem adott: csak a hűv az, ami én nekem maradt.

Sem dal, sem rege nem lett életem, nem lettem sem regös, sem regéhös; most már a legdrágább hő-öm énnékem, ki magyar dalban s harcban megelőz.

Igen, fiúk, talmi regösök azok, kik csak papírnak írnak éneket, kiket tabu ként csak a hatalmasok és kiválasztottak fűnyás kis köre fogad.

Talmi regösök azok, akik a népet nem értik s kiket a nép nem ért; kiknek a célja céltalan élet; csak művészkedni a művészetért.

Acélos, célos, dalos diákok, ti vagytok most az igazi regösök, ti, akik a kunyhókba mesészóra jártok s egy-egy dalért távoli tanyákon időztök.

Regösök új rendje jár szerte dalokra s ti vagytok ezek az új dalnok-katonák; a jövő lehellelte szál a nyomotokba s leborultok megcsókolni az ősök lábanyomát

Igy jártak egykor magyar végeken vándor hegedősök „zörgetni” a dall, mesélni, „miként volt” s hirdetni, mint legyen s profétálni a jövő diadalt.

Ahíttal hajtom meg hamlokom nagyságos hitű ifjúságotok előtt. Új magvetők vetnek a romokon magyar dall, mesét, új hitet és erőt.

A vándorlásverseny eredménye.

A Szent György Kör augusztusi egyhetes vándorlásversenyén az érsekújvári Czuczor Gergely cserkészcsapat vadgalamb őrsé és a pozsonyi Kiskárpátok cserkészcsapatba tartozó sasok és őzek vettek részt. A vándorlók feladata a cserkészesszeme ismertetése, a mesemondás, jó ifjúsági könyvek és folyóiratok terjesztése, játékok és dalok tanítása és a magyar nép tanulmányozása volt. A vadgalambok és a sasok a Mátyusföldet járták be. Míg az érsekújvári csoport Deák, Nemeskajal és Kamoosa fiatalágát, addig a pozsonyiak Nagyjódomes és Nádszeg gyermekeit gyűjtötték maguk köré mesére, dalra, játékra. A két órs Hidaskürtön találkozott és közösen rendezett mesedélutánt. Az őzek ezalatt a Csallóközben barangoltak és Somorja mellett táborützet gyűjtöttek az ifjúságnak, Bős község iskolájában pedig vasárnapi mesedélutánt rendeztek. A sasok és őzek is találkoztak és egyáltalán együtt toborozták esti táborütz köré a népet.

A versenyőrsök jelentései és az állandó személyes ellenőrzések tapasztalatai alapján a Szent György Kör vezetősége és az e célra felkért bírálóbizottság a vándorlásverseny eredményét egyhangulag a következőkben állapítja meg: ambar mindhárom órs a versenyben a legszebbet nyújtotta és kifogástalan, nemes munkájáért egyforma elismerést érdemel, a munkalejtésimény nagysága és a leleményesség szempontjából a versenycsoporthoz közt némi különbség észlelhető. Ezt látva vére a Szent György Kör a pályázat első díját: egy magyar díszfokost, a pozsonyi sas őrsnek ítéli. Ez a csoport különösen a magyar népművészet tanulmányozásával és megőrkítésével végzett jó munkát.

A második díj: „A falu barátai” felirású őrsi zászlószalag az érsekújvári vadgalamboknak jutott. Vándorlásuk egy új magyar cserkészcsapatot cont be a falu iránti munkás barátság mozgalmába. A harmadik díjat, egy díszes oklevelet, a pozsonyi őzek kapják. Ez az órs a helyi történelemmel foglalkozott sokat és bösi énekköltés, mely az ebből a községből származó Amadé László báró egyik katonadalt ismertette meg az iskolagyermekkel, külön dícséretet érdemel. Sikeres vándorlásukért a Szent György Kör az 1927. ére a következő cserkészeknek a „regös” címet adományozza: Babcsán, Broly, Chinoránszky, Drahos, Gálffy, Jöcsik, Kardos, Lámbacher, Ludwig, Nemesszeghy és Szabó A kintteléssel a falusi magyar gyerekek nevelő irányításának hatalmas kötelessége jár. A Szent György Kör a versenyőrsök vezetőit, Jöcsik Lajos, Lámbacher Rezső és Ludwig Aurél regösöket, valamint a népművészeti emlékek tehetséges rajzolóját, regös Nemesszeghy Jenőt külön könyvjutalomban részesíti. A magyar falu ősi kultúrkincseit és szépségeit rejt magában. Ezek megtalálása legyen a legszebb jutalom mindazoknak a városi fiúknak, akik kiviszik az ifjúsági kultúra értékeit a falu elhagyatott gyermekeihez. Aldjon meg az Isten mindenkit, aki a világtalan magyar falu jó barátja. Jó munkát! Prága, 1926 november havában.

A bírálóbizottság nevében Darvas János, a Prágai Magyar Hírlap szerkesztője, a Szent György Kör vezetősége nevében Kessler Edgár vezető és Mohácsy János titkár.

— Ki hitte volna, hogy Tichy Kálmán felszólításának olyan szép eredménye lesz, mint a pozsonyi eserkészek egyik őrsének tűnidei barangolása a magyar kincsek birodalmában. Bizonyára te is örömmel olvastad Kessler Edgár emlékezeit erről a gyönyörű vándorútról.

— Nemesak az út volt szép, kedves bátyám, hanem a leírása is. Nekünk annyira tetszett, hogy amióta olvastuk, az egész osztálynak ilyen kóborláson jár az esze. Valóságos népvándorlás fog majd megindulni a jövő nyáron a magyar kincsek birodalmába. A magyar kincsek birodalma! Milyen sejtelmesen hangzik ez az elnevezés... Mennyi mindent lehet elképzelni róla... Olyan, mint egy kalandos regénynek a címe. Nem gondolod?

— Kedves barátom, izgalmasabb és csodálatosabb az a birodalom minden képzelet-alkotta regénynél és kalandosabb út vezet odáig, mintsem gondolnád. Hát csak készülődjetek erre az útra. fiúk, de ember legyen ám a talpán, aki a Szent György Kör öreg eserkészeivel versenyre mer kelni!

— Hát te személyesen ismered őket?

— No nem mind, de az íródeákjukat ismerem. Hiszen ő volt az, aki engem felfogadott *A Mi Lapunk* mellé szószaporítónak. Akkoriban cingárlegényke volt még. Azt hiszem, azóta se igen hízhattott meg. Annyi a dolga, hogy nincs ideje hozzá. Mert akár hiszed, akár nem, ennek a kihajtott gallérú, még alig nagy diáknak, ennek a szorgalmas és egy kicsit félszeg filozopternek, ennek a német nevű, de magyarul lelkesedő legénykének köszönheti a csehszlovákiai magyar diákság öregebbje a főiskolások országos szövetségének megteremtését, ti fiatalabbak pedig nagyrészt neki köszönhetitek, hogy a csehszlovákiai magyar ifjúságnak szava van, lelke van, diadalmas hite van: *A Mi Lapunk*.

— Hogyan tudta Kessler Edgár mindezt megcsinálni?

— Az ő dolga, hogy ezt elmesélje. Én csak annyit mondok róla, hogy ez a fiatal diák érezte, hogy ő is felelős mindenért.

— Nem értem —

— Nézd, kedves pajtikám, minden gondolkodó ember látja, hogy a dolgok nem jól vannak úgy, ahogy vannak. De nem minden embernek jut eszébe, hogy egy icipicit ő is tehetne arról, hogy szebb legyen a világ. Van azután olyan ember is, akinek ugyan támadnának már ilyen gondolatai, de elvetette őket, nem hitt az egyéni akarat megváltó erejében. A Szent György Kör íródeákja hisz benne. Ő úgy érzi, hogy cselekednie kell, mert minden ember felelős mindenért, Tenni, cselekedni, segíteni, menteni, javítani — ez a törekvés benne él mindenkiben, aki átérzi a kortársak együttes felelősségét.

— És mondd, kedves bátyám, Kessler Edgár egyedül dolgozott mindig?

— Nem, hiszen olyan nagy feladatra vállalkozott, amihez egy ember ereje nem elegendő. Csakhogy ő nemesak munkásnak volt jó, hanem szervezőnek is. Lelkesedésének erejével maga köré gyűjtötte a csehszlovákiai magyar ifjúság legjavát és az ő segítségükkel mindent megcsinált, amit csak akart. Amit pedig még nem csináltak meg ma, azt megcsinálják holnap, mert ezeké az új fiúké a jövő!

— A jövő, kedves bátyám? Hát a jelen? Kié volna a jelen, ha nem a miénk? Mi már egészen biztosan állunk a magunk lábán. Hiszen magad mondtad az imént, hogy van már szavunk, lelkünk, diadalmas hitünk.

— Nono, el ne bízd magad, pajtás! Hiszen nem mondom, jó úton jártok, de még nem értetek célhoz. Gondolj csak arra, hogy nyáron a magyar kincsek birodalmába készültök. Ez rendjén van így. De amíg ezekkel a kincsekkel be nem telt a lelketek, amíg széltében-hosszában be nem jártátok, meg nem ismertétek a magyar kincsek birodalmát, addig nem vagytok a célnál, addig nem szabad nyugodnotok.

— Jövő nyáron útnak indulunk! Megfogadtuk, álljuk a szavunkat.

— *A Mi Lapunk* veletek megyen, fiúk! És addig is előkészíti, megkönnyíti, kijelöli az utat. Ez a jó vezető feladata, igaz-e? *A Mi Lapunk* legfőbb törekvése pedig az, hogy jó vezető legyen.

— Jó munkát testvér!

— Jó munkát!

MŰHELY

A gyakorlati fényképezés.

Irtó: Rosenhan Miklós.

Bevezetés. Ha valamely tárgyat, — akár tájat, portrét, vagy egy képet (reprodukción) fény segítségével fényérző lapon megörökítünk — tehát fényképezünk, sok körülményre kell a figyelmünket kiterjeszteni. Az első a *világítás*, a második a helyes expozíció. A többi sok-sok apróbb körülményt külön szakaszban fogom leírni. A fényképezésnél a főbb munkálatokat három csoportba kell osztanunk. Ha a fényérző lemezt a fény hatásának kitesszük, — ez a fölvétel — ha a lemezt, v. filmet előidézünk, fixáljuk, szárítjuk, retusozzuk ezt *negatívműveletnek* nevezzük. *Positívművelet* pedig, ha a lemezről vagy filmről képet másolunk.

I. A fölvétel.

Expozíció. Az amatőr lehetőleg ügyes, nem nagy helyet foglaló készülékkel dolgozzon, hogy könnyen magával vihesse ki, ha tájfölvételről van szó. A lemezt vagy filmet a legjobb teljes sötétségben a kassettába berakni, de lehet igen gyér rubinvörös fény mellett is. Ugy a kassetta belsejét, mint a lemezt (a réteget) leporoljuk. Az utóbbit csak keveset, de alaposan, a sok dörzsöléstől a lemez rétege elektromossá lesz és könnyebben vonzza a port. A poros lemez száradás után tele van apró világos pontokkal. A lemez réteges oldala mindig a kassetta kilóvája (síber) fő é nézzen. E helyen meg kell jegyezni, hogy nagyon fontos a lemez megválasztása. Az amatőr részére ajánlom bármely gyártmányból az „Extra Rapid“ kivittelt a kinli fölvételekre. Szobában készülő fölvételeknél ajánlatosabbak az „Ultra Rapid“ lemezek, melyek nagyobb érzékenységgel bírnak a fény iránt.

Az expozíció (kinntartás) ideje függ elsősorban a lemez érzékenységtől, a fényképezendő tárgy színétől, a lencse fényerejétől és a kép nagyságától. Mint már említettem is, még egy fontos körülménytől — a világítástól.

Ha napon fényképezünk, minél rövidebb ideig tartson az expozíció! A napfény kémiai hatása az év és napszaka, a Nap magassága és körlég szerint változik. A Nap kémiai ereje annál nagyobb, minél magasabban áll. Junius 21-én körülbelül 16-szor akkora, mint december 21-én. Ellenben az égboltozat fénye alig kétszer akkora júniusban, mint decemberben. A napfény egyedüli rossz oldala, hogy nem áll mindig rendelkezésünkre.

Az expozíciót pontosan csakis gyakorlat útján lehet megszokni. Ezért is ajánlatos az egyes fölvételekről naplót vezetni. Följegyezni

a hónapot órát, árnyékban v. napon készült-e a fölvétel, végül a lemez minőségét és a lencse fényerejét. Így előidézés után, ha látjuk, hogy egyes fölvétel a kelletténél többet vagy kevesebbet van exponálva, a naplóra támaszkodva más alkalomkor igyekszünk kevesebbet, illetve többet exponálni.

Nagyon lényeges a kinntartás megállapításánál a tárgy színe. A kék, rózsás, ibolya, de főleg a kék árnyalatok egyharmadannyi expozíciót igényelnek, mint a sárga, zöld, vörös és barnák. A közönséges lemezre a feketével majdnem egy fényhatásúak a cinóbervörös, chrómsárga — gumi-gutti, zöld sárgás árnyalattal és minden barna szín. Ha a kinntartás idejében nem vagyunk egészen biztosak, akkor inkább többet, mint kevesebbet exponálunk. Helyes előidézéssel a túlexponált lemezből inkább kapunk jót, mint a keveset megvilágítottból.

A lencse fényereje épp oly fontos tényező az expozíció idejénél, mint akár a világítás. Itt meg kell emlékeznem a legtöbb amatőr nagy tévedéséről a diafragmát illetőleg. A legtöbb amatőr a diafragmát (blende) napellenzőnek nézi. A diafragmával a lencse fényerejét és gyújtótávolságát változtatjuk. Különösen csoportnál, vagy olyan tájagnál, hol az előtér a háttértől nagy távolságra van, ajánlatos a blende használata. Tudnunk kell, hogy ilyen esetekben megvan a legtöbb lencsének az a fogyatkozása, hogy azon a ponton a legélesebb, amelyet a homályos üvegen a beállításnál szemmel kísértünk. Míg a többi pont, különösen ha a megfigyelt ponttól távol esnek, életlenebb. Ezt csak a diafragma segítségével tudjuk selejtezni. A gyűrűt olyanyira összehúzzuk, hogy minden pont kellően éles legyen. Így megváltoztattuk a gyújtótávolságot, — de a fényerőt is. Ugyanis a mattüvegen a kép sokkal sötétebben mutatkozik. Ezért ilyenkor többet exponálunk. — Sokat használtam itt az „éles“ és „életlen“ szót, azért okvetlen rá kell térnem arra is, hogy a legtöbb amatőr azt nevezi „éles“ képpnek, amikor a képen sok az ellentét (kontraszt) pl. igen erős fény nagyon mély árnyékkal, míg a lanyha (monoton) képet „életlennnek“ nevezi. Ezeknek a körülményeknek semmi közük egymáshoz. Éles kép az, melyen a kontúrok teljesen határozottak, életlen a kép akkor, ha a körvonalak elmosódtak.

Fényudvar. Ha sötét alapon világos tárgyat fényképezünk, a világos tárgy kontúrjai körül erősebb, gyöngébb fény hatol a sötét háttérbe. Ez tulajdonképpen megvan természetben is, csak a szemünkkel nem kísérhetjük olyanyira figyelemmel. Az ilyen kisugárzást fényudvarnak nevezzük. Ezt elkerülhetjük a „fényudvarmentes“ — lemezekkel. Ezek egyebekben közönségesen

öntött lemezek, melyeknek hátlapjukon egy különös bevonat van. Némelyik efajta lemeznek ezen anyaga a fényérző réteg alatt van. — Ha nincsen fényudvarmentes lemezünk, úgy közönséges lemezt azzá preparálhatunk, Két réteg sőtéltvörös selyempapírt jól átítatunk ricinusolajjal, parafinolajjal, de lehet glicerinnel is és a lemez üvegoldalára szorítjuk. Ezt a papírt előidézés előtt le vesszük és a lemezt megtakarítjuk tiszta ronggyal, E szernek ható ereje abban rejlik, hogy a fény, mely a rétegen keresztül a hátlapig hatolt, visszaverődése előtt a színes szűrőben megsűrődik. A réteg festő anyaga a kémiailag ható kék és ibolya sugarakat elnyelve, csakis a fényképezésnél hatástalanabb sugarakat veri vissza.

Ha virágot, vagy más színes tárgyat fényképezünk, csakis színérzékeny lemezt használunk. Közönséges lemezzel felvett löbbszínű tárgynál a sárgás, zöldes, pirosas és barnás színek egyárnyalatúak lesznek sötét színben; míg a kék és rózsaszín teljesen fehér lesz. A színérzékeny lemez mindezt kiküszöböli, a fönti magyarázat értelmében.

A százéves aluminium.

Most van százéves évfordulója annak, hogy *Oerstednek*, ennek a kiváló kopenhágai fizikusnak, akinek az elektromosságnak a mágnesbe való hatását köszöni a tudomány, jutott eszébe, hogy az agyagföldet is ilyen redukciónak vesse alá. Ilyen módon egy fehér fémét talált, melyről azonnal észrevette, hogy egészen újfajta, eddig ismeretlen anyag. Erről értesítette jóbarátját a göttingeni *Wöhler*t (a szintetikus szerves kémia megalkotóját) és felkérte, hogy vizsgálja meg az új fémét: az aluminiumot.

Az aluminium ezüstfehér, kissé kékesbe játszó, porrá eddig szürke színű fém. Az aranyhoz és ezüsthöz hasonlóan igen vékony lemezekké nyújtható. A könnyű fémekhez tartozik; a tiszta aluminium fajsúlya 2583; a kereskedésbeli öntött aluminiumé 264, a hengerelté 268, a huzotté 170. Minél tisztább az aluminium, annál szívósabb. Feltűnő tulajdonsága, hogy színe állandó. Ennek az az oka, hogy sem a száraz, sem a nedves, sem a kénhidrogénes levegő nem befolyásolja. Salétromsav egyáltalán nem, kénsav pedig csak csekély mértékben oldja. Legjobb oldószere a sósav és az alkaliclók. Magasabb hőmérsékleten az aluminium pora levegőn vagy oxigénben meggyullad és vakító fénnel aluminiumoxidé ég el. Az oxidációt nagy hőfejlődés kíséri, $Al_2O_3 = 380,200$ cal; vagyis az aluminium magasabb hőmérsékleten a legtöbb fénoxidból az oxigént elvonja és eközben nagy mennyiségű hő fejlődik. A hőmérséklet megközelíti az ívfény hőmérsékletét. Ezért használta fel *Goldschmidt* az aluminiumot egyes nehezen redukálható fémek előállítására.

Eljárása szerint a redukálandó oxidot tűzálló tégelyben aluminiumporral keverve meggyújtják. Az égés befolyásával az olvadt fém az edény fenekén gyűl össze.

Az aluminium vegyületei igen állandóak s épen ezért sokáig nem sikerült az aluminiumot fémállapotban előállítani. A közönséges koholási eljárás a redukcióhoz nem alkalmazható, mivel a szénnel tüzelt kemencék nem szolgáltatnak annyi hőt mint amennyi az aluminium vegyületeinek szétbontásához elégséges volna. A XIX. század nagy kémikusai azonban megoldást találtak. Redukálószerül az alkáli fémeket használták, mint a litiumot, káliumot s főleg a nátriumot. „A nátriummal való bontást a következő képlet fejezi ki:

$$AlCl_3 \text{ (} - 321,300 \text{)} + 3 Na = Al + 3 NaCl \text{ (} + 3 \times 97,700 \text{)}$$

tehát az aluminiumnak Na-val való kiválasztásakor $- 160,900 + 293,100 = 132,200$ hőegység meleg fölöslegünk van.“ *Elektrikus Aludár.*)

Az aluminiumnak ezúton való előállítása, mint fentebb említettük *Oersted* és *Wöhler* nevéhez fűződik. Az így készített aluminium még igen drága volt az aluminiumklorid és a nátrium magas ára miatt. Az aluminium gyártást jóval előbbre vitte *Deville* aki a kálium helyett a jóval olcsóbb nátriumot alkalmazta, mint redukálószer. Az aluminium gyártást nagyiparrá emelték: *Webs-ter* J., *Netto Curt* és *Castner* H. Y. továbbá *Grabau* L.

Ma már kizárólag elektrolitikusan állítják elő az aluminiumot a *Kryolith* Na_3AlF_6 és az aluminiumoxid Al_2O_3 elegyéből. A kathódot retortaszénnel bélelt vaskád képezi, melybe a kryolithot teszik. Az anód retortaszén rudakból áll. A keletkező ívfény hatása alatt a kryolith megolvad és miután így vezetővé vált, aluminiumoxid és kryolith keverékét öntik a kemencébe. A keletkező aluminium a vaskád alján gyülemlik össze. Az elektrolitikus eljárás megteremtői *Bunsen* és *Deville*.

Az aluminiumnak igen sokoldalú alkalmazása van. Mivel szerve; savakkal és vízzel szemben ellenálló, főzőedények és ivópoharak (cserkészsajka!) anyagául használják. Sebészeti műszereket is készítenek belőle. Sőt ma már nem ritkaság az aluminium kulcs sem. Könnyűsége miatt ott alkalmazzák, ahol a könnyűséget szilárdsággal kell egyesíteni. Ujabbán különösen léghajók és repülőgépek szilárd vázának, a kémiai iparban pedig lejáról üstök készítésére használják. A kókaszalban is fontos szerepe van. A manapság már mindenki számára könnyen hozzáférhető elem nagy ígéretekkel indult útnak, de igazi hivatását csak a közel jövőben fogja betölteni. És az emberi kultúra birodalmában a nemrég még *Verne* regényekbe tartozó aluminium-korszak nincs is oly messze.

Stetina Imre.

Lépjetek be a Könyvbarátok Társaságába! A Könyvbarátok felhívása az ifjúsághoz!

Régi igazság, hogy a jó könyv a legjobb barát. Sohasem volt igazabb ez, mint a mai időben, amikor az emberek oly kevésbé barátai egymásnak. A jó könyv!-ől emberszeretetet, becsületet és hitet tanulhat az olvasó. Különösen áll ez azokra az olvasmányokra, amelyeket az ifjúság barátai írnak az ifjúság számára. Régen nem okozott nehézséget, hogy véletlen törődő felnőttek gondolatai könyvek útján eljussanak hozzátok. Olcsó volt a papír, módosabbak voltak szüleitek is — s így minden alkalmas időben, karácsonyra, husvétra, születésnapra megérkezett számotokra a legszebb ajándék: a jó ifjúsági könyv.

Az idők azóta nagyon sokat változtak. Még azok a fiúk és leányok is, akikről azelőtt jó szüleik mindenképpen gondoskodtak, most bizony sokszor önmaguk kénytelenek önmagukról gondoskodni. Ha értelmüket művelni, ha lelküket nemesíteni, ha tapasztalataikat gyarapítani akarják, a maguk erejével, elhatározásával és kitartásával kell csinálniuk. Minden fiatal fiú és leány meg is teszi ezt, aki a hétköznapi sok gonddal küzdő szüleit megörvendeztetni, terheiken könnyíteni akar s önmagát előkészíti a nehéz életre.

Mit tegyetek tehát Ti, akik ebben a nehéz helyzetben sem akartok lemondani tapasztalatok szerzéséről, az olvasásban rejlő nemes szórakozásról? A Kazinczy Társaság Könyvbarátai megadják erre a feleletet. 1925. év őszén a jó magyar könyv barátai összeállították, hogy a nehéz gazdasági helyzet dacára is biztosítsák a magyar irodalom zavartalan fejlődését itt, Szlovénországban is. Körülbelül 1000 felnőtt ember alakította meg a Könyvbarátok Társaságát s ők évi 120 K-ért 6 szép könyv megjelenését biztosították a maguk számára.

Közben azonban nem feledkeztek meg rólatok, a jó olvasmányok nélkül maradt magyar ifjúságról sem. Már az 1926-ik év folyamán megindítottak egy ifjúsági sorozatot, amelyet az akkor jelentkezettek évi 30 K-ért kaptak meg. Ez a sorozat a következő pompás ifjúsági könyvekből állott: Teleky Dezső: Erdélyi regék, Faludy: Mi a színház? Sziklay: Fekete ember, Lukinics Frigyesné: Egy pozsonyi Robinsón története s végül a Nagyfőnök levelei, az Indián iskola, mely ér-

dekfesztől olvasmány képekkel és löbb kötetben jelenik meg.

Ezek a könyvek az első év eredménye. A következő évben egy nagy szlovénzkői reggyűjtemény, egy szépséges szép történelmi könyv, másik ifjúsági regény stb. fog megjelenni az ifjúsági sorozatban. Összesen 6 drb szép könyv.

Hogy szerezhetitek meg ezeket az olvasmányokat? Ugy, hogyha beléptek a Könyvbarátok Társaságába, előfizettek az ifjúsági sorozatra, negyedévenként beküldtök 7 K 50 f-ért, tehát egész évre 30 K-át.

Nem kell szüleitek segítségét sem igénybe vennetek, mert 7 K 50 f-t mindegyitek félre tud tenni a nemes célra, de meg vagyunk győződve arról is, hogyha kedves szüleiteknek elmondjátok a Könyvbarátok Társaságának célját, ők is segíteni fognak benneteket.

Tekintve, hogy a már megjelent ifjúsági könyvek elég számban állanak még rendelkezésünkre, ezekre is elő lehet jegyeznetek. — s akkor a felsorolt könyveket egyszerre megkapjátok. Ebben az esetben tagságotok az 1926. évi január 1-től számít, de a 30 K évi tagságdíjjal legfeljebb két 15—15 K-ás részletben, december és január folyamán kell megfizetnetek.

Akinek nem áll módjában, hogy ezt megtegye, az lásson a pénzgyűjtéshez és lépjen be az 1927. évre tagnak. Jelentsétek be belépéséteket, buzdítsátok társaitokat, mondjátok el az ügyet szüleiteknek, kérjétek taggyűjtő íveket és szerezzetek minél több új tagot ismerőseitek, osztálytársaitok között.

Mindennemű kérdéssel forduljatok a Könyvbarátok titkárához, Darkó Istvánhoz, kinek címe: Košice-Kassa, Rasin-u. 2. I 4. Készségesen válaszol nektek s elintézi minden kéréseiteket.

Gondoljátok meg, hogy önmagatok nevelésén és szórakozástokon kívül, támogatnotok kell minden olyan lörekvést, amely a magyar kulturát szolgálja. Számítunk minden magyar fiúnak és leánynak, cserkésznek, gimnazistáknak, iparos tanulóknak, kisebbeknek és nagyobbaknak a támogatására.

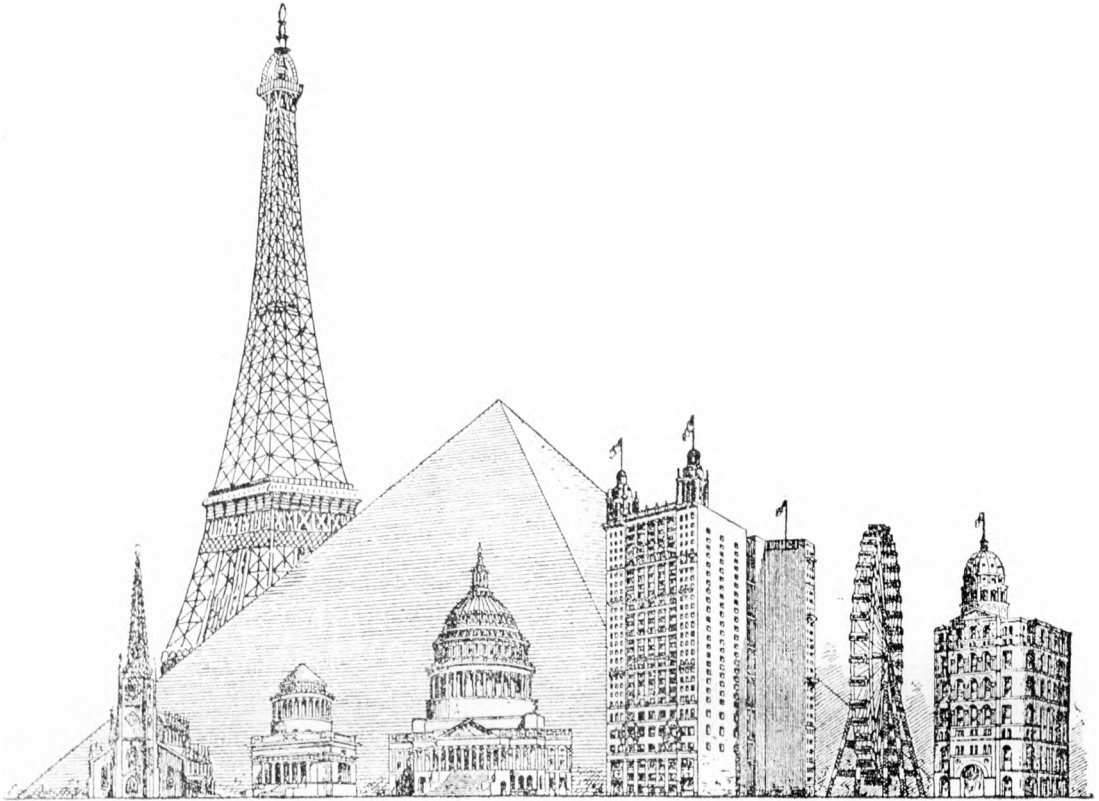
Juttassátok el kiadványainkat a falusi gyermekekhez és a felnőttekhez is, mert azok mindenki számára élvezetesek és tanulságosak.

Tamás Lajos: Jóságom sátora című verskötetete a karácsonyi könyvpiacon jelenik meg a

berlini Voggenreiter Verlag kiadásában. Lapunk társszerkesztőjének kötetére felhívjuk olvasóink figyelmét. A könyv ára portóköltséggel együtt 13 korona. Megrendelő a szerző címén: Tamás-Tomaschek Lajos, Bratislava—Pozsony, Hosszu utca 25 II.

A szlovenszkói magyar népmesék és mondák összegyűjtése. A pozsonyi Uránia tudományos egyesület összegyűjti és könyomalja a szlovenszkói magyarság népmeséit és mon-

gy kell leírni, amint azt a mesélő elmondja. A pusztá mesén kívül följegyzendő még az a mód is, ahogyan a hallgatók mesélésre bírják a mesemondót, ahogyan ez meséit bevezeti és mesélés közben a hallgatók közbeszólásaira visszavág. Végül fel kell jegyezni, hogy a gyűjtő melyik faluban hallotta a mesét, ki volt a mesemondó, milyen foglalkozásu, korú férfi, vagy nő és hogy a mesemondó kitől tanulta, hol hallotta, vagy olvasta a mesét.

Az emberi tudás és képzelet legnagyobb alkotásai az építészet terén. Talál ki, melyik épületnek mi a neve? Akik december 25-ig beküldik a megfejtést, azok között egy szép jutalomkönyvet sorsolunk ki.

dáit. Bizalommal kéri az egyesület a falusi népi lelki gondozóit: a papokat, tanítókat és orvosokat, továbbá a falun élő értelmiséget, a tanuló ifjúságot, cserkészeket, kulturális egyesületeket, társasköröket, hogy segítsenek neki a feledéstől megmenteni azokat a különféle meséket, (lündérmesék, állatmesék, tréfás mesék, csali mesék stb.) mondákat, hagyományokat, egyes falvakra, vidékekre ráfogott csúfolódó történeteket, amelyek a falusi nép száján élnek. Hallgassák meg a mesemondást kukoricafosztáskor, tollfosztáskor, vagy egyéb alkalommal, írják le a mesét, vagy egyéb történetet és küldjék be az Uránia tudományos egyesületnek Jankó Zoltán egyesületi igazgató címére: Pozsony, Kalapos-utca 4. Általános tájékozással szolgáljon, hogy a mesét minden szépítés, vagy nyelvbéli finomítás nélkül

„Aki vig és eleven tud lenni erős fog- vagy fejfájással, aki nem enged a fáradtságnak és egyenesen ül az asztalnál, mikor jobban esznek ledűlnie, aki katonásan lépked, mikor fáradt tagjait inkább csak vonszolná, aki nem fél a hidegtől, aki a nem kedvelt ételeket is hősiesen legyűri, aki nem vesz figyelembe minden kisebb rosszullétet: az lesz szert igazi szabadságra s az lesz képes az életben valami nagyot alkotni.“

Foerster.

„Nekem nem az a magyar, aki élvez, aki kizsákmányol, aki élösködik. Nekem az magyar, aki dolgozik. Aki hivatalban, iskolában, gyárban, műhelyben s künn a széles mezők barázdáinál csíholja az emberek tenyerét.“

Szabó Dezső.

Fiúk a Hanyban.

A Mi Lapunk eredeti diákregénye. Irla: Mátrai Guidó.

XI.

A vén csikásznak.

A hanyáság és a Fertő környéke már régóta boldog otthona volt az ezernyi vízi madárnak, melyek csak akkor költöztek el más vidékre, ha a száraz időjárás megfogyaszttotta a vizeket. A bicib, a gólyatöcs, a pólmadár, a sokféle gém, a vakvarjú, a vizityúk, a dankasirály, a különféle vadrucák, a búbos vöcsök, a kárókatona, a száresa, a köcsag és a daru ezrei lepték el a hallal bővelkedő állóvizek birodalmát. S mivel ember hozzájuk alig férhetet, lármás, zsi-bongó társadalmuk mind népesebb és népesebb lett.

A hanyi vizek világának királya a köcsag volt, ez a hófehér, gyönyörű madár, mely messze kiemelkedik gémrokonai közül mind testi szépségével, mind előkei és visszavonult életmódjával. Ott élt az a vidék legbelsejében, a csendes elhagyatottságban, ahol ember soha még nem fordult, ahol a többi vízimadár is ritka már. Mintha nem bírná a hany többi lakójának örökös zajongását és türelmetlen mozgását. Csak este szokott a külső vizekre kilátogatni, de alig szürkül az ég alja, már szárnyra kap és messze fent a felhők közt húz vissza magányos telepére.

Őseink viszont a darut szerették. Ez volt nekik a kedves madaruk. Nem ismerték ők a turul nevet, nem beszéltek róla, nem használták címerükben, de annál többet foglalkoztak a darvakkal. Ezeknek szeretetét még Kelet pusztáiról hozták magukkal.

A régi századokban népünk ajakán és dalaiban alig szerepel madár annyit, mint a daru. A lármás gyülekezettel darvadozásnak nevezték. A strázsáló katonát a vigyázó daruhoz hasonlították. Az éberség, jó vigyázás, megbízható figyelem jelképe a daru volt. A hazájától messze került magyar darvakkal izengett szüleinek vagy szerelmesének. A népnyelv szerint darulábon szalad a német s a kedves tekintete olyan, mint a szelid daru nézése.

Ez magyarázza, hogy ott találjuk a szelidített darvakat az udvarházak és várak udvarain, ahol a szelid és ragaszkodó madarak szép rendet tartanak az alsóbb rendű majorság közt: szétválasztják a veszekedőket, védelmezik a bántalmazottat s ha egyéb dolguk nem akad, furcsa táncukat kelletik magukat.

Ismeretes dolog, hogy a darvak, bárhol ütnek is tanyát, öröket állítanak ki és állandóan strázsáltatják telepüket. Az örök áztán hangos szóval figyelmeztetik őket a fenyegető veszedelemre. Ezért hívták a darvakat vitézli madaraknak! Ezért tartogatták őket a várakban, mert a vitézeknek éberségben és örködésben példát adtak.

Azonkívül pompás tollakat neveltek, melyeket évenként ki lehetett szedni. A harcokkal foglalkozó magyar tollat, főként darutollat viselt sisakjának forgójában, a békés foglalkozású pedig kalapjában s ünnepnap büszkén mentek végig a fatum a „darutollas legények”.

A várurak és kastélyos gazdák tehát azon voltak, hogy minél több szelid darura tegyenek szert. A kapuvári grófok, a Nádasdyak, a célből külön urasági embereket tartottak, kik a madarakat megszerezték, felnevelték és gondozták. Ezek voltak a daru-vadászok (darvadászok), vagy egyszerűen darvászok. Ezeknek mestersége sok ügyességet kívánt. Ismerniök kellett a hany óriási birodalmát, a nádasok és zombékosok rejtekeit és a járást bennük csak úgy, mint a darvak természetét, fészkelesi viszonyait. A szelidített darvakat kiskorukban a fészekből kellett kiszendniök s ez maga is sok tapasztalatot igényelt. Ha korán szedte ki a fiókat, elpusztultak, ha későn ment értük a darvadász, már szárnyra kaptak és elrepültek előle. Sok ügyesség és kimondhatatlan óvatosság vezetett csak célra ezekkel az éber és örködő madarakkal szemben. Nagy is volt annak a darvadásznak a becsülete az uraság szemében, amelyik évenként kedveskedett daruifakkal!

Még az urak közt is kedves ajándék számba ment. Pázmány Péter érsek 1627-ben írja a győri püspöknek: „Hallám, hogy oda Kegyelmetek felé könnyen szerit tehetik a darvaknak. Kérem kegyelmedet, szereztessen énnekem néhányat az pozsonyi házambhoz. Igen jó néven veszem kegyelmedtől.” A Nádasdy család tisztje Kapuvárról 1566-ban két darut küldött urnőének. „Im — írja — az darvász: is bocsátottam vélek, hogy szerével viselje, meg ne sértse őket és tollukat meg ne törje.”

Persze a hanyi csikász is rajta volt, hogy kedveskedjék uraságának daruifakkal s mivel ők ismerték a hanyt legjobban, s közelében éltek a fészkelő helyeknek, ők is szállíthattak legtöbbet, ha restek és ügyetlenek nem voltak hozzá.

A „vén csikász” is egy ilyen darvadászó családnak volt a sarjadéka s így ősi jogon, az uradalom emeléséből, foglalt magának egy kis tanyát a vízből kiálló dombháton, hogy ott élje le megszokott, de különben elhagyott és sem örömmel, sem gonddal nem járó életét. Örökké ott lakik, állandóan azt bújja, hát hogyné ismerné a hanyt! Az indián eligazodik a prairie embermagasságu fűvében, mert a vadak nyomot hagynak benne; a hanyi ember előtt nincs ilyen ösvény. Az iszap összefolyik, a sás, nád, kaka visszahajlik a lépések után és eltörlő a nyomot.

Az indián szilárd földön mozog, lehajtja fülét és a zajból megítéli a menekülő vad irányát: a hanyi ember a víz és a sár miatt ezt sem teheti. Az indián társaival jár a vad után, a hanyi ember egyedül áll. Az indián amerre tetszik, arra jár a prairie falaján, a csikásznak elég egy félrelépés, egy megeszülés, hogy a repedés ösvénye elnyelje s többé hirt se halljon senki felőle. Mennyivel küzdömbösebb ennek az élete!

Ez a folytonos halálveszély teszi oly nyugodtá, vigyázóvá és biztossá mozgását és őrzi meg testi és szellemi épségét oly hosszú életen át.

— Bizony, már elmultam nyolcvan éves — mondotta a vén csikász a fiúknak — de bálá Istennek, eröm még nagyon fogyatkozott meg.

— És sohasem megy be a városba vagy faluba? — kérdezte tőle Elemér.

— Bizony igen ritkán. A legnagyobb ünnepeken, ha az idő és vízjárás engedi, elmegyek Isten házába. Vagy amikor kikopok a ruhából, akkor bemegyek a vásári alkalomra.

A fürdés után körülmentek a fiúk: a kis telepen. A kiskút mellett friss vízű gödörben várja a fogott hal és csik, mig érdemes lesz elszállítani.

— Hát ezt hova teszi? — kérdezte Géza.

— Itt van közel a Répce, az ottani halásznak szoktam átadni, azoktól kapok pénzt, olajat, gyulát, sőt és megymást érte.

— Hát a malacot hol vette? — mutatott Imre a kis ólra az árnyas fak alatt.

— Azt is azok adták. Sok csik és hal megdöglik, mielőtt elszállítanám őket. Azokkal tartom. Lesz belőle 50–60 kilos Adventra, a zsírja és húsja aztán kitart engem.

— Hát családja nincs?

— Nincs, minek. Csak akadék az a maganfajta embernek. Így szabadabb vagyok, kevesebből kijövök és az Istenen kívül senkivel sem kell törődnöm.

Megnéztek a hálóját.

— Ezt is magam csinálom. A hosszú téiben ráérek. Meg ezeket a csikvarsákat is.

Sűrűn fonott fűzesszövből van készítve ez a szerző. Keskeny nyakán át bemegy a csik és a kisebb hal, de ki már nem bír jönni. Az ér melletti vízjáratokba rakja el őket. A csik és hal ezeken át mozog és menthetetlenül belekerül. Időnként a csikász felszedi őket és a tetőjén levő kis nyíláson át kimarkolja a zsákmányt.

— Most igen nagy a víz — mondotta a csikász — elöntötte a régi töltéseket, azért hát magam esinélök rözsé-

ből és nádból toldást főljük. De ez nem sokat ér, hát inkább a tavakra járok és halászatok.

— Van sok hal?

— Most nagyon sok, alig bírok velük, alig győzöm az árukat elrakni. Már nem is fogadom el, hanem a takaréka rakatom. Nem jó a pénz az ilyen magányos embernél. Még a könyvet sem engedem be a hajlékomba. Még szemet vetne valaki rá és rám támadna miatt! ... Ilyen dolgokkal telt el a nap.

Este korán feküdtek, mert a fiúk megkérték a vén csikászt, hogy mutassa meg nekik a hany ebredését, a vízi madarak hajnali mozgalmas életét.

— Szabad lesz lőni is belőlük? — érdeklődött Elemér?

— Hát puskájuk is van?

— Van kettő! Nem nagy, tizenkettes flóbert.

— Szabad, avval nem sok kárt teszték.

De jó lesz haj! — lelkesült Kari, aki már eddig is nehezen bírta magától a sok madár láttára ezt a szórakozást megtagadni.

*

Messze még a rózsaujú hajnal, mikor a kis társaság már a csónakban ül. A vén csikász ugyancsak fűjja a füstöt és mártogatja a tolorudat. A ladik halkán úszik a vizen, keskeny eleje befurakodik a nád, káka, gyékényfélék alkotta sűrűségbe s sziszegve tolja szét, hogy utat csináljon magának. Csak oly csekélyke nesz támad belőle, mint az onyhe szellő reggeli ásitása.

Ejszakára a vízimadár kijár a hany sekély szélére, a külső vizekre, ahol könnyebb élelmet szerezni a falánk gyomor számára. Mire onnan visszatérni kezdenek, addigra a Király-tó mellékné akarnak lenni. A vén bámulságos biztonsággal vezeti a ladikot, pedig alig látni pár lépésnyire. Majd egy óráig mennek minden hang és szóváltás nélkül, csak a bámulással és a szűnyogok rajával való küzdelem elfoglalva.

Mire odaérnek, mintha világosodna.

— Megtölthetitek a puskátokat. — súgja nekik az öreg.

Egyszerre mozgás támad körülöttük. Ébred a hany madárvilága. Ettől kezdve azt sem tudják a fiúk, merre nézzenek.

Roppant magasságban előkelő nyugalommal úszik néhány fehér madár. Alig látni őket.

— Kőcsagok, — súgja a csikász.

Alantabb gémek jönnek. Ki tudja honnan? Aztán vadrucaq csapódnak bele a zombékokba, utánok megint más madár. Csupa élet, mozgás és zajongós lesz a hany, mire fölkel a nap. A fiúk lőnek hol erre, hol amarra. Felriasztanak vele tömérdek állatot, de minden észrevehető eredmény nélkül.

A fiúk egyszerre figyelni kezdenek.

Harangszó!

A madarak okozta rettenetes hangzavar közepette is jól hallatszott a hajnali harangszó. A vén csikász levette a kalapját és mádkönni kezdett. Példáját bensőséges áhitattal követte a négy fiú.

— Honnan hallatszik ez ide? — kérdezte csodálkozva Imre.

— Oslóból, de nagy ritkán, csak ha déli szél fúj és páras a levegő. Azt jelenti, hogy hamarosan eső lesz.

— De furcsa itt ez a harangszó haj! — fontoskodott Kari.

— Az ember itt a külvilágról egészen el tudna feledkezni!

Ezalatt a levegőben zajló madársokaság kezdett lebizélni a nád és sás közé.

— Most kimegyünk a tóra. — mondja a vén, miután kigyönyörködtek magukat. És újra dolgozni kezd a toloruddal.

A nap fénye bíborvörös színbe öltözteti a nyílt vizek körül, mire odaérnek. Ott is nagy az elevenség, tele van repdeső, furdózó, hápogó, játszó madarakkal. A két puská egyszerre dördül el. Rettenetes zsvaj támad rá. Egymást paskolva menekül a madársereg, de négy-öt ott vergődik félholtan a helyén: a vadászszákmány.

Innen a királyéger felé veszik útjukat.

Majdnem éjjeli sötétség fogadja itt őket, csak a tömérdek madárhang bizonyítja a hajnalt.

— Itt nem messze van a gémfalu!

A fiúkban reszket a lélek az örömtől.

A tolorúd alig vert zajt, de az óvatos madarak mégis hírt szereztek közeledésükről. Eleinte csak nyugtalanokdó kongásukat hallották, majd észre is vették őket, a lombzot résein át feltűnedezett előttük egy-egy kővalygo karesú madár.

Hamarosan a gémfalu közelében voltak. A fák ágai közt rőzséből és nádból rakott kocsikerékre emlékeztető lapos fészkek látszóttak. Volt talán harminc is. Szürke gémeq tanyáztak bennük.

— Szabad lőni? — kérdezte Elemér az izgalomtól epedve. — Lassanként mind elrepül.

— Csak tessék!

Majdnem egyszerre lőttek megint. Egy gém kalimpálva esett ki a fészekből, a többi pedig tjezt korrogással kővalygot a fák felett.

Örömmel emelték be a ladikba.

Ha daru nincs, legalább ez legyen.

A lőzban égő vadászok nem sajnálták a puskaport, de a kis fegyverekkel egyéb eredményt nem értek el.

S ez így tartott egészen a szállásig.

Mikor Imre kezében volt a puská, egy sas suhant el felettük. Rá fogta, le is esett, de a csalán és vízi petrezselem irdatlan sűrűségébe, ahová lehetlenség volt érte menni.

— De volt ez valami haj! — állapította meg Kari, mikor a ladikból kiszálltak.

A vén csikász csak mosolygott rája.

A pompás kalandot jó reggelivel hálálták meg a fiúk, utána pedig segítettek neki a varsákat megnézni s a beunrekedt halakat és csikokat a halgödörbe ergetni.

*

— Most már csak egy kívánságom volna, — kezdte a beszédet Elemér a reggeli után.

— Micsoda, gyerekem? — emelte rá a vén csikász tekintetét,

— Az, hogy ebben az áldott és vad környezetben valahol egyedül tölthetnénk egy-két napot. Pártfogás, ház és segítség nélkül.

— De igazad van Elemér haj! — helyeselt Kari.

A csikász a fejét csóválta. Azt gondolta magában, hogy e mohó és kalandvágyó fiúknak semmi sem elég.

— Aztán mit csinálnának ott? — kérdezte.

— Azt magunk sem tudjuk. Szembenéznék a veszedelmekkel, magunk erejével leküzdenék a nehézségeket és teljes szabadságban töltenék kedvünket.

Az öreg meggondolatlan beszédnek tartotta ezt, nem is felelt reá.

A fiúk aztán elszéledtek. Aludtak, furdóttak, a bagócsokkal küzködtek, a halgödör halaival játszóttak.

Ebéd után váratlanul rátereli a vén csikász a beszédet a fiúknak ismert kívánságára.

— Ha engem is elvontatnátok egy darabon, mint tegnap a hanyörzö Józsit, mutatnék egy metecést a királytón túl, amely egy ilyen kis szigethez visz, mint ez az enyém itt.

— Nem lakik rajt senki? — kapott a szón Elemér.

— Nem, ott egészen egyedül leszték.

— Messze van ide?

— Bizony jócskán. Sem a puskadurranás, sem az éjjeli tűz nem hat el onnan idáig.

— Ház van rajta?

— Egy csöpp kis kunyhó, ha néha ott ér az eső munka közben, abba bújok be.

— Kútja van-e?

— Nincs.

— Akkor az nekünk való hely! — káltott fel Kari De nagy hasznát vesszük ott az én esővemnek haj!

— Lehet csövel vizet szivni a tőzeg alól?

— Igen frisset és jóízűt.

Elemér hírtelen megragadta a vén csikász karját.

— Oda mutassa meg nekünk az utat! — mondotta majdnem magánkívül. — Azt a helyet még megtapasztaljuk és utána ugys távoznunk kell a hanyból, mert eltelik az időnk!

A vén ravaszul mosolygott.

— Ha elvontatnak egy darabig, szívesen megmutatom,

de innét nem lehetséges.

— Megyünk! — kiáltott Elemér.

— Éljen az önálló hanyi diaktelep! — lelkesedett Géza is.

És nagy sebessen kezdtek minden dolgaikat visszahordani Berregőbe, csak a csikásznak szánt ajándékokat hagyták a hajlékban. Hozzá épp oly kedvesek és bőkezűek voltak, mint a hanyórzóval szemben, pedig ez nagyon erősen tiltakozott...

XII.

Önálló diaktelep.

A fiúk avval az érzéssel indultak meg, hogy nagy-szerű kaland előtt állanak. Kalandban lesz részük, amilyenben eddig még nem, mert hiszen eddig kézről-kézre adták őket különböző pártfogók.

Hamarosan elértek a Kis metcés nevű kanálist, ennek egy mellekesatornájához igazította őket a vén csikász, mely egy irdatlan őshanyba nyult bele.

— Ezen menjetek gyerekeim egyekesen. Nem lehet eltévedni, mert látjátok, hogy itt-ott egy magányos fa is van az ér partján, azok is mutatják az irányt.

— De csikász bácsi, — szólt Imre meglepetve, amint elfuttatta szemét a gondozatlan csatorna vonalán, — hiszen ezt már benőtték a vízi növények?

A vén ránézett szigoruan.

— Hát azért jöttetek, hogy a hanyt lássátok, vagy sem? Ez itt egy eredeti részlete. Bizony régen járt kotrógép benne. Lesz ennél még sűrűbb is a nád és kaka benne, de azért el lehet menni, mert zombék nincs benne.

Elemér intett Imrénnek, hogy ne akadékoskodják, az tehát hallgatott.

— Én is erre járok oda, — folytatta a csikász — igaz, mostanában nem voltam, mert akad dolgom otthon is elég. Itt majd lesznek nehézségek, amikkel szembe kell szállnotok, de hiszen magatok mondtátok, hogy ilyesmit is szeretnétek tapasztalni és küzdelmeken is átmenni.

— De ez igaz is — bizonykodott Kari. — De kíváncsi vagyok már haj!

— De atyáskodó volt az öreg — mondotta Imre, mikor elváltak tőle s a csónak orrát a metcésnek irányította.

— Teljesen igaza van — vágta rá Elemér.

— De arra nem gondolsz ugye, hogy itt a csavar a sok akadéktól nem tud majd dolgozni.

— De nagy baj lesz az haj! — gúnyolódott Kari. Mire való a két tolorúd?

— Széjjel tolja azokat a csónak — nyugtatta meg Géza is.

Imre vállat vont. Mint szakember ő már előre gondolt és már most látta a veszedelmeket, amelyeknek elébe mentek anélkül, hogy kellőleg felkészültek volna ellenük.

Mehettek jó másfél kilométert, azalatt nem volt különösebb nehézség. A kaka és a nád ritkásan állt a vízben, a csónak valóban széjjelválasztotta őket és közéjük tolakodott. Itt-ott beleakadt a hinár vagy más a csavarba, de azt könnyűszerrel széjjeltépte. A fiúk gondtalanul átadták magukat az új helyzetnek.

Ilyen szabadoknak nem érezték még magukat, mióta hazulról elindultak. Élveztek a derült nap és a szép környeztet kínálta gyönyörűségeket. A hináros víz megmutatta nekik életét; különös alakú férgek rajzottak benne, a növények alsó szárához kötve villogott itt-ott a vízipók fészke; itt pöcra úszott hullámos testével, amott a vízesíbor iparkodott elrejtőzni a mélybe. Sok helyütt tele volt az ér tündérrózsával, melynek arasznyi átmérőjű leveleiről kövér békák néztek feléjük kocsosnyás szemmel, majd ijedten vetették a vízbe magukat az ism retlen veszedelem közeldetére. A hajtócsavar erősen garázdálkodott a tündérrózsá telepeken: méterhosszú barna csövek, összetépett levelek, leszaggatott virágok úszkáltak a víz felszínén, miután áthaladtak fölöttük.

A nád, gyékény, és kaka azonban mind sűrűbben foglalta el ér medrét s Berregő mind nehezebben haladhatott. A fiúk a tolorúddal próbálták az akadályt szétválasztani előtte, de nem sok sikerrel. A növényzet már nem tolódt

széjjel, hanem elfeküdt a csónak alatt, minek eredménye az lett, hogy a csavar-élé kerültek s annak zot kellett szaggatnia őket, ha beleakadtak.

— Így nem sokáig bírja a motor, — jegyezte meg Imre aggódva.

A kákát könnyű volt elszaggatnia, de a nád és a gyékény igen szívós volt. A motor is erősen dolgozott, az az aggodalomtól a fiúk arcja is veritékes volt már.

— Álljunk meg egy kissé, — rendelkezett Elemér — hadd pihenjen a motor.

Imre megállt, aztán a csónak végére mászott és úgy ahogy megtisztította a csavart a beléje keveredett nád és gyékény száklaktól.

— Ez egész jó kitalálás — örvendezett Elemér, miután megindultak, — milyen könnyen megyünk most.

Az öröm azonban nem tartott sokáig, mert esakhamar ismét és ismét, még pedig annál sűrűbb egymásutánban kellett megállniok, minél sűrűbb lett előttök a növényzet.

— Menjünk ki a metcésből, ott a zombékok közt tisztább részeket látok — indítványozta Géza.

— Azt már nem! — tiltakozott Elemér — mert ki tudja visszatérhetünk-e. A metcésből semmi körülmények közt sem térünk ki, mert az eltévelyedés veszélyének tesszük ki magunkat.

Végre oly sűrűség állta már útjukat, hogy a motor magától is leállt. Nem győzte eltépni a rátekerődő növényeket.

— No most? — kérdezte Elemér s arcán látszott az aggodalom.

— Forduljunk vissza! — indítványozta Géza.

— De szépen nézünk ki haj! — szólt Kari gúnyosan.

— Azt szégyen lenne meglennünk; a vén csikász nem csap be bennünket, majd csak végetér ez a küzdelmes részlet, — mondotta Elemér elgondolkodva.

(Folyt. köv.)

Kimutatása

a jelenleg Csehszlovákiában működő középiskolás magyar cserkészek létszámának.

a cserkészesapat székhelye és neve	Képesítés				Felekezel szerinti					összesen			
	őreg cserk.	I. o. cserk.	II. o. cserk.	III. o. cserk.	újonc	r. káb.	ág h. ev.	ifj.	gőr. káb.		fiú	leány	
Beregszász „Balogy” csapat	—	—	6	24	—	14	111	1	3	30	—	30	
Érsekújvár „Czuczor” csapat	—	—	—	27	—	25	—	2	—	—	—	27	
Kassa 5. raj	Nem adott kimutatást.												
Kassa 10. raj fiúk	2	1	4	44	5	5	25	25	1	—	—	56	
Kassa 10. raj leányok	1	1	2	27	—	3	17	11	—	—	—	31	
Komárom „Jókai” csapat	10	6	22	22	14	51	5	9	9	—	—	74	
Losoncz „Madách” csapat	10	3	10	40	20	47	4	10	22	—	—	83	
Losoncz „Veres Pálné” cs.	—	—	—	13	7	6	—	3	11	—	—	20	
Pozsony „Kiskárpátok” fiú	10	2	16	59	42	93	32	4	—	—	—	129	
Pozsony „Kiskárpátok” leány	—	—	—	4	17	16	5	—	—	—	—	21	
Rimaszombat „Tompa” csapat	—	10	13	24	17	30	8	13	13	—	—	64	
Összesen:	33	23	73	284	122	290	97	88	57	3	463	72	535

Természetesen e szám nem teljes, mert hiányzik a kimutatásból a farkasdi, besztercebányai csapat és a kassai 5-ik raj létszám kimutatása, úgy hogy ezekkel együtt az összlétszám 640-re tehető.

Scherer Lajos.

REGŐS-NEMESSZEGHY

Pueri laborate!

Uccu gyerekek, kisdíákok és „felnőtt“ nyolcadikosok, figyeljétek csak ide szépen!

Mi is jártunk iskolába, nekünk is volt lapunk, a „Zászlónk“, ugyanolyan, mint „A Mi Lapunk“, ugyanolyan gondos kezek szerkesztették, írták, amilyenek szerkesztik és írják most a tieteket.

Nekünk is volt rovatunk, a „Fakadó rügyek“, ahová az ország minden tájáról egybereglettek a szárnyatbontogató, már-már repdeső kéziratok és volt nagy öröm — amit akkor gaudiumnak nevezlünk, — amikor valakinek írását a „Zászlónk“ közölte.

Az én időmben Bányai Kornél volt az első lévai gyerek, akinek a verse ott megjelent. No meg is jelenhetett, mert ez a mai dr. Bányai Kornél belső munkatársa a „Nyugat“-nak s Osváth Ernő állítása szerint a legelső élő három magyar lírikus közé számíthatjuk.

Pedig bizony az Árok-utca és Honvéd-utca sarkán csak éppen egy pár esztendeje, hogy együtt nagyméltáztunk, igaz, hogy nem éreztük még akkor a háborút és egyébre sem volt gondunk, mint a játékra, persze, csak a tanulás után.

Lám, lám. Az idő elrepül. Az édes ifjúság csak az emlékeit hagyogatja hátra, nemsokára azt is csak alamizsnaként.

Hogy azonban ne fogyjatok ki a türeimből, elmesélem azt is, hogy éppen ötödikes gimnazista voltam, amikor az első versem nyomtatásban megjelent

Hogy milyen büszkén jártam-keltem akkor az utcán! Pedig még rövid nadrágot viseltem, ha jól emlékszem, mert az első hosszú nadrágot csak hatodikos koromban kaptam karácsonyi ajándékkul.

Aztán lassacskán abba hagytam a versírást, és áttértem a prózára. Van vagy tíz esztendeje ennek.

Miért mesélem el ezt nektek, gyerekek?

Hiszen lehet, hogy kilencvenszázalékokat nem érdeklí az irodalom, nem érdeklí sem az én írásom, sem a mások írásai.

Hanem tudjátok-e, mi adta kezembe a tollat?

Javítottam a magyar dolgozatokat. Javítottam a csacsiságokat, megpirostentáztam a rettenetes helyesírási hibákat, megcsináltam a ki nem tett kötőjeleket, de hiszen ti gyerekek jól tudjátok, hogy mi mindent kell egy dolgozatjavításnál csinálni.

Egy-egy sikerültebb dolgozatnál elégedetten bölintok és kicirkalmazom szépségesen az egyest, a legszebbnél aztán megállok és újból elolvasom.

Nini! Hiszen ez a gyerek kész író! Egy-egy mondata olyan szép, hogy ott állhatna az olvasókönyvekben. Aztán lám azt is tudja, hogy pemicsak egy-két téma van a világon,

És kettőzött gonddal írom a nagy egyest, bizony a gazdája megérdemli

Gyerekek! Ott látjátok a katedrán magatok előtt a fiatal tanár urakat, öreg tanár bácsikat, amint szigorúan jegyzik be a noteszbe az osztályzatokat.

Gondoljátok-e arra, hogy mindnyájan egyet várnak tőletek: az eredményt!?

És ugye észrevettétek, hogy felmosolygott az arcuk, amikor szépen feleltétek, nagy szépen íratok, mert lám, a saját gyermekkoruk jutott eszükbe s bennetek látták önmaguk fiatalságát!

Dolgozatok és olvassatok gyerekek s ha érezték magatokban egy körömhegynyi erőt, mutassátok meg és küldjétek el, hiszen ki tudja, mi lakik bennetek és ki tudja, mi lehet még belőletek!?

Higyjétek el, kevesen olvassák nagyobb figyelemmel és nagyobb szeretettel a „Fakadó rügyek“ rovatát, mint én. Ott keresem a jövőndő nemzedéket és ott találok meg egypárunk énjéit.

... Várnak még a füzeitek, végét szakítom a beszélgetésnek. A viszontlátásra gyerekek!

Farkas István.

Az élet virágai.

Hatalmas virágoskertje volt az Életnek: tele pompás szirmú, édes illatú Virággal. Voltak hatalmas, büszke orchideák és megbúvó, szerény kis ibolyák s az Élet szeretettel nézett mindegyikre.

Ha az Élet pompás házába látogatóba jött

az Öröm, repesve szaladt akkor, hogy Virággal díszítse föl házát az öröm gyönyörűségére és lépett egyaránt orchideát, ibolyát: sírt, jajgatott, most egyenlően a büszke és szerény Virág.

Ha az Élet szomorú sírjába beköltözött a Fájdalom, akkor is letépte legszebb Virágait, és teletöltötte vele a hideg sírt s a Fájdalom puha, gyönyörű virágpárnán hempergette belpoklos testét.

A síró Virágok jaja odahallatszott az Élet-hez, amint szomorúan nézte elhagyatott, letarolt, kifosztott kertjét. Állt az Élet dermedten, táján s valami szörnyű hidegség levágta csontjairól a meleg, duzzadó húst... A megmaradt Virágok ijedten emelték fejüket a sötét Alak felé: a Vég volt az, a maga teljes túlvilági pompájában. (Újvár, Forgács Béla.)

Oszi dal.

*Künn a sárgult lombok
Mit susognak mostan?
És a bús madarak,
Mit csevegnek halkán?
Vége van, vége van
A mulatozásnak,
Vége van, vége van
A gyönyörű nyárnak.*

*Künn az őszi eső
Már dühöng erősen,
Gyenge kis madarak
Meghúzódnak szépen.
Alszik a természet
Az őszt elaltatta,
Meggíhen a madár,
És az erdő vadia.*

(Ipolyság).

Dombi Irén polg. isk. III. o. t.

Hangulatos, méla érzés árad a rilmikus sorokból, bár a téma nem új. Tanulással, gyakorlással a rímek is jobbak lesznek, ugye Irénkém?!
—————

Az élet.

*Sebesen vágat gondolatunk
a képzelet országiba,
míg mi oly lassan haladunk,
akár a leglassúbb esiga.*

*Az ember egy célt kitűzött életében
és folyton afelé halad:
tűskés bokrokat tör át, mik előtte
elzárják mindig az utat...*

*Jő az élet oroszlánja
s látja az embert ottan;
az ember magát védeni nem tudja
s a bestia előtt fekszik halottan...*

*Mi azért küzdünk életünkben,
hogy végül boldogok legyünk;*

*de utódaink sem tudják elérni,
amiért itten szenvedünk.*

(Budapest)

Péterfy István.
III. gimn. o. tan.

Jól van, Pista! Ebből a versből mindenki láthatja, hogy a te gondolataid is sebesen vágatnak a képzelet országiba. Az is meglepszik belőle, hogy derék eserkész vagy, aki egy cél felé halad állhatatos lélekkel, tűskén-bokron át. Csak a vers végével nem értünk egyet. Mi bizony azt hisszük, hogy az olyan legény, mint amilyen te vagy, holdeg, mert boldogságát minden ember önmagában hordja.

Cserkészfiúk!

*Fiúk! én láttam az Istent,
Villámokat szórni tekintete,
Alkotó nagy kezét amerre vilt,
Nyüzsgő élet lepelt el mindent.
Cserkészfiúk!
A Ti szemetekben láttam az Istent.*

*Acélkörű sziklatömbök
Egétverő csúcsán fenyők vagytok,
— A vihar csak izmotokat edzi. —
Onnan a felhőknek köszöntök.
Cserkészfiúk!
Ti fenyves acélkörű sziklatömbök.*

*Most, hogy Valakit temetnek,
Könnyes szemetek bíborban ég;
Könnyeitek alatt a jövő ül:
Feltámadunk, ha leperegnek.
Cserkészfiúk!
Ti majdan áldottai ezereknek.*

*Fel a szívekkel hát Fiúk!
Mi most a rengetegben járunk,
Vérező tűskék közt vérben állunk,
Csupán bennetek van a kiút;
Cserkészfiúk!
Ti istenszemű derék eserkészfiúk!*

(Ipolyság).

Grünwald József VII. o. t.

A költeményben van sodró erő. Legnagyobb hibája a kifejezés mesterkéltsége, amelyről — reméljük — idővel le fog szokni.

Mintegy 50–60 éve annak, hogy a Magas Tátra bevonatott az idegen forgalomba. Azóta világhírű fordóhelyek keletkeztek tövében s télen-nyáron egyaránt keresik fel az üdülők és turisták. Téli tájképünk egy rögzítő társaságot mutat be.

Sorsunk.

Az életben van néha pillanat,
A föld minden békóját levetve
Szépre vágyunk; vágyó lelkünk kedve
A csoda-kínéses ég felé ragad.

Hírnak föl, nekünk meg szállni kell.
Vonnak a Hit, Tisztaság, Igazság,
Szeretet: a magasságot lakják;
S soha őket erőnk nem éri el...

... De magashól hamar lehullni vágyunk,
Vissza a földre, sárba, szenvedélybe,
Szörnyen nagyot zuhanni, mélyre, mélyre..
Gonosz gyönyör nagy bukásunk!

*

Jól van elrendelve, hogy meg kell
Békélni életünkkel, ahogy van:
Kis szárnyalásokkal, bukásokkal,
Erővel és szédületekkel.

(Lósonc).

Petik Gyula VIII. o. t.

E bölcselmi költemény szépen fejezi ki az alí. peszmét, de még költőibb, simább nyelvre kell törekedned.

SPORT

Az érsekújvári rgimm. labdarúgó csapat már többször mérte össze erejét más csapatokkal. A legizgalmasabb mérkőzés okt. 18-án folyt le, amikor a komáromi főgimnázium csapatával folytatta le a bajnoki mérkőzést. Kezdetül fogva egész végig az újváriak-é volt a fölény. Veszélyes lerohanások közben az 5-ik percben Néder gólt lőtt. Az újváriak nyomasztó fölénye továbbra is tart és Chinoránszky, majd ismét Néder meglövi a 2-ik és 3-ik gólt. A tempó kissé lassul, Komárom fölnyomul és kornerből a labda Újvár kapujába kerül. Újvár nem veszi komolyan a dolgot s csak akkor tér magához, mikor ismét gólt kap. Ezután ismét Újvár ragadja magához a fölényt és Chinoránszky a végleges eredményt Újvár javára állítja be 4 : 2 arányban. (Jócsik Lajos.)

Magyar ifjúsági atlétika Pozsonyban. A pozsonyi „Kiskárpátok“ cserkészcsapat Minden-szentek délelőtti bonyolította le első házi atlétikai versenyét a P.T.E. sportegyesület ligeti pályáján. A változatos programú ifjúsági sportversenyt, melyre nem kevesebb, mint 159 benevezés történt, nagyszámú diákközönség nézte végig. A versenynek rajverseny jellege volt s a következő eredménnyel zárult: I. Jókai raj 205 pont. II. Arany raj 85 pont. III. Deák raj 73. IV. Öreg raj 55 pont. V. Széchenyi raj 43 pont. VI. Kiscserkészek raja 4. pont.

A verseny győztesei: 69 m. futás: Feitscher Pál 9" — 100 m. futás: Ludwig A. 15" — 200 m. futás: Ludwig A. 27" — 1500 m. futás: Dudas L. 5'29". — 4x100 m. órsi staféta: Özek 54"4. — Olympiai rajstaféta: Arany-raj 4' 29" — Akadémia-ölközödési verseny: Reiman Gy. — Kötlőhúzás: Deák-raj. — Zsák-futás: Olyvek. — Kulacsadogató verseny: Véresék. Börlabdahajítás: Zelms L. 63 m 49 cm. — Cserkészbotdobás: Nemesszeghy J. 35 m. 75 cm. — Súlydobás: Nagy J. 9 m. 85 cm. — Diszkoszdobás: Nemesszeghy J. 19 m. 57 cm. — Footballávoirugás:

Glaser 33 m. 62 cm. — Távolugrás: Nagy I. 5 m. 46 cm. — Magasugrás: Nagy I. 147 cm. — 1000 m. cserkészmenet (40 m. lépés, 40 m. futás): Török 4' 10".

A verseny Hornyák Odilo főparancsnoknak köszönhető sikerét, akinek gondos rendezésében a csapat tisztikara segédkezett. Ha a nemes példát minden cserkészcsapat követi, úgy hatalmas fejlődésnek indul a csehszlovákiai magyar ifjúsági sport.

A „Kiskárpátok“ T. E. cserkészcsapata jövő év júniusában nagy atlétikai versenyt kíván rendezni, melyre meghívja a csehszlovák köztársaságban lévő cseh, szlovák, német, magyar, zsidó és woukraft czerkészcsapatokat. Nevezett csapatok benevezése esetén legkevesebb 200-300 cserkész áll starthoz. (Krenzl Gusztáv.)

Téli cserkészés. Aki csak a nyári napfényben látja a természetet, az nem ismeri azt! Hőben, fagyban egészen más minden odakünn, mint a nyári dús lombok között. De nemcsak természetismeretünket fejleszti a téli cserkészés, hanem rengeteg tanulságot nyújt a nyomolvasásra, térképolvasásra, tájékozódásra és becslésre is. A nevelés szempontjából felbecsülhetetlen értékű a karácsony és újév között, vagy más alkalmas munkaszünet kihasználásával rendezett „téli tábor“. Itt nem szabad sátorozásra, sem pedig nagy tömegre gondolni. A táborhely télen hegyi menedékház, erdészlak vagy favágóházikó. A téli tábor elsősorban a 16 éven felülieknek való és csak úgy van értéke, ha kisebb csoport rendezi. A halott világban különös erőt nyer az egymásrautaltság, a jó barátság érzete és a téli cserkészés e nagy nevelőtényezője a legbensőbb testvériségre építő kis cserkészegységeknek: az órsóknak kell kihasználniok. Nagyon helyes, ha vezetői csoportok szállanak külön téli táborba. Ez kitűnő módja annak, hogy a csapat vezető elemei teljesen összeszokjanak, szellemük egységesé válják és gondolkozásuk a megfontolt parancsnokéhoz simuljon. A téli tá-

bornál gondosabb előkészítésre és több előzetes tapasztalat: a van szükség, mint a nyárinál. A megdondolatlanságok és hibák súlyosabb következményekkel járhatnak. Ezért szükséges, hogy a résztvevői kiismerjék már magukat a tél veszedelmei és nehézségei között. Ahogy a nyári táborozást is sok erdei gyakorlat, tavaszi kirándulás és tapasztalat gyűjtés előzi meg, úgy a téli tábor sikere is előbb számos téli kirándulást, félnapos, egynapos természetlátogatást kíván. A téli kirándulás tizparancsolata: 1. sötétség előtt hazakerkezni. 2. indulás előtt felszerelést, különösen cipőket megvizsgálni. 3. lábfagyúzást (vaselinozást) megkövetelni. 4. elmaradást nem tűrni. 4. fagyás gyanujánál azonnal közbelépni. 6. ebédet fedett helyen elkölteni. 7. ködben csapatot egészen együtt tartani. 8. ismeretlen útra nem indulni. 9. menetelésnél túl meleg ruhákat levétegni. Sielésnél, korcsolyázásnál úgy öltözni mint otthon a fűtött szobában. 10. megállásnál felöltözni. Ha cserkész csapataink a téli cserkészést magukévá tesszik és örseiket rajjikat rászoktatják a téli kirándulásra, úgy hamar elérkezik mozgalmunk ahhoz a fejlődésfokhoz, melyben a

Ez aztán a mulatság, mi? A tátrafüredi híres szánúton rohan a tobogán lefelé és van öröm és élvezet. De legény is legyen ám az, aki ügyesen tudja vezetni a szánkót, hogy baj ne érje. Hát te szánkót-e szánkázni?

sok téli tábor bizonyítja, hogy minden évszak cserkészévszak. Az anyagi kérdés ne gátolja meg a téli tábor, mely költségesebb ugyan a nyárinál, de viszont sokkal rövidebb. A téli tábor a fiúkat jobban a vezető kezébe adja, mint más alkalom, éppen azért nem szabad rá sajnálni a szorgalmas társadalmi munkával összegyűjtött csapatpénzt sem. Mivel a téli táborozók legnagyobb testi haszna a egészséges mozgás a friss levegőn, nem hiányozhat a táborozásból a téli sport: a sielés, a ródlizás és a korcsolyázás.

A pozsonyi magyar reálgimnázium őszi football bajnoksága. Baden Powelnek rendkívül laialó megjegyeése az a mondás, hogy nem szereli a labdarúgómérkőzéseket, ahol huszonkét izmos fiatalember küzdelmét huszonkétezer sápadtan cigarettázó fiatalember nézi végig. Ma hálaisten a diákok között is megfogynak a sport, a football smokkjainak a száma, azoké, akik exaltáltan izgulják végig a meccseket, akik ismerik

az összes európai footbalsztárok becéző neveit, kiknek zsebéből hűen kikandikál a különféle sportlajság, de a játék, a küzdelem férfias izgalmaiban sohasem volt részük. Az egészséges magyar fiúknak nem a sportbeszámolókat frázisai, nem a féllenül végigélvezett meccsek, hanem a játék, a küzdés maga kell: az aktivitás. De a sport: a küzdés és a játék cél sosem lehet, csak a külső és belső harmónia kiépítésének eszköze, megedzés a nagy küzdelemre: az életre.

A pozsonyi magyar reálgimnázium óriási szolgálatot tett diák-ságának, mikor az elhanyagolt testkultúra ápolására tornakört alapított, atletikai tréningeket, versenyeket, footballbajnokságokat rendezett. Idei őszi nappos szerdadélutánjain a PTE pályáján játszották a reálgimnázium osztálycsapatai a bajnoki mérkőzéseket. Akik ezeken a mérkőzéseken kint voltak, meggyőződhetek arról, hogy ezekbe a sárga és piros csíktornainges fiúkba az angolszászok egészséges sportvágya költözött s arról, hogy ezekből a diákokból, cserkészekből: a háború penészvirágai-ból keménytestű életembereket [farag a fokozatos testkultúra. Az őszi bajnokságot, melyben az 5 osztály

vett részt, a VII. osztály együttese nyerte meg. A VII. a reálgimnázium legkiegyensúlyozottabb, legnagyobb lelkesedéssel és szorgalommal játszó csapata. A csapat főerőssége a védelem, mely a reálgimnázium válogatott védelme. A halvesornak romboló munkája jó, de leadásai nem célszerűek, [irányítottak. A csatársoron az első meccsek alkalmával nagyon meglátszott az összetanultság hiánya, de a sok tréning azt eredményezte, hogy a belső trio összeszokott és szép összjátékot produkált. A szél-játékot azonban most sem kultiválja és a veszélyes lövésű centert kivéve még nem eléggé gólképes. A szorgalom és lelkesedés azonban a következő eredményeket érte el: VII—VI 1:1, VII—IV 2:1, VII—VIII 1:0, VII—V 5:0. A bajnokcsapat a következő felállításban játszotta végig meccseit: Balogh—Patócs Ruiszl—Tóth, Frankl Mikulik—Lechner, Eisenhut, Marcell, Ádám, Prónay.

HIREK

Gragger Róbert.

A magyar kulturának nagy haitotta van. Meghalt Gragger Róbert. Fiatalon, 39 éves korában és benne olyan magyar akarat és céltudatos munka bénult meg, amilyen nagy ritkaságszámba megy a mi nemzetünknel. A Benjamin Franklinok lelke élt benne, amerikai, merész vállalkozó kedv, ez párosult a magyar kulturértekek iránti határtalan sztetetével s így alkotott mindig nagyvonalúan. Amikor 1916 ban Berlinbe ért, hogy ott a felállított magyar tanszékből hirdesse a mi kultúránkat, üres kézzel, egyedül állott. S ha valaki ma, tíz esztendő mulva meglátogatja az ő intézetét: elámul. Tágas, gyönyörű könyvtárszobák fogadják, bennük irodalom és tudomány, minden magyar folyóirat és ujság; az egész író és kutatóvilág képviselve van. Beláthatatlan mindaz, amit Gragger német nyelven a magyar kultúra megismertetéséért tett vagy megszervezett. Állandó, vaskos könyvként megjelenő folyóirata az „*Ungarische Jahrbücher*“ évről-évre sok kincset tárt fel a németeknek abból, amit a magyar szellem teremtett. — De emellett a magyar irodalom számára is volt Graggernek mindig jó ajándéka. Ő fedezte fel és ismertette meg a legrégebb költészeti terméket, a *Mária siralma*t. Ezt egy kódexben találta meg, amelyet a német levéltárnak Löwin belga város részére kellett kiadnia. Az Insel-Verlag gyönyörű kiállításában jelent meg az *Anthologia Hungarica*, a magyar költészet gyűjteménye s benne a legrégebbektől a legújabbakig minden költőnk legszebb verseivel jut szóhoz. — Gragger céltudatos s építőakarat volt. Heroikus lélek, aki áldozatos lélekkel, szíve előkelő vágyával odaadóan és fáradhatatlanul teremtett, utat tört, előre vitt mindent, ami magyar érték, magyar kultúra. Nemes alakja a magyar alkotószellemek halhatatlanja.

Mária kongregáció. Az érsekújvári reál-gimnáziumi Mária kongregáció szept. 26 án tartotta tisztújítását főtiszt. Vanek Imre vezetése mellett és azonnal le is tették a fogadalmat. Prefektus le.t: Vincze Mihály VIII. o. fg. tan. Első asszisztens: Bencsák Jenő VIII. o. fg. tan. Második asszisztens: Gressner György VIII. o. fg. tan. Az intenzív munka folyik s a vallásosság mellett szépirodalmi dolgokra is kiterjeszkednek.

A Jézuska közeleg felétek süppedő hóban alvó falvak Jancsikái és Mariskái, csörgős szánkóval jön, kis karácsonyfát hoz és hites imára tanít benneteket, hogy higgyetek az ő Szeretetésben, melynek ti vagytok kiválasztottjai. Köröskörül városok vesznek körül úteket, ahol az iskolákban magyar fiúk tanulják a tudományokat, hogy aztán, mikor mint meglelt emberek, kikerülnek az életbe, hozzátok jöjjenek el segítő-szóval, segítő-karral. Emlékeztek úgye azokra a mesélő, zöldinges

fiúkra, akik ezidén meglátogattak, az iskolába gyűjtötték színe javatokat és meséltek, szavaltak és tanítottak új, szép nótákra. Lássátok: ezek a fiúk szeretettől hajtva jöttek el hozzátok, hogy lassanak titeket és segítsenek néktek. Senkise küldte őket, önmaguktól jöttek, mert éreztek és érzik, hogy szív és lélek és meleg vér, mely a szívből végigbuzog a testben: ez köti össze őket veletek, a ti szívetekkel és véretekkel. Tudják jól a ti diáktestvéreitek, a ti városi cserkésztestvéreitek és tudjuk jól azt mi is, akik e néhány karácsonyi sorban üdvözölünk titeket, kedves falusi Testvéreink, hogy bennetek van az egészséges emberi élet ígéretes, hatalmas kincse: a ti egyszerű, a délibabos rónán [szétterülő világos megértések, a tősgyökeres meglátás és átérés, a mese és valósg kincse és a mélyen fekvő sziklaszirterős hit. Örizzétek a nótát és mesét, a tulipános ládát és szívetekben a közelgő mosolygó Jézuskát. —r—

A „Kiskárpátok“ pozsonyi cserkészcsapat november 14-én, vasárnap délelőtt 11 órakor tartotta meg a pozsonyi Adlon nagytermében fogadalmattal egybekötött szép matinéjét. Hatalmas közönség előtt játszották el bevezetőkép Vozsátkó J. és a két Reimann Thern N: Magyar indulóját. Utánuk pedig Sendlein János öreg cserkész vezetésével a csapat énekkara jól és kifejezően adta elő Sik: Cserkészindulóját. A fogadalmattal, amelyet pöz nélkül, igazán cserkésziesen és a városi emberben mégis oly meghatottsággal visszaverődőn rendezte a csapat melegsívü parancsnoka, Hornyák Odilo, a közönség állva hallgatta végig. A fogadalmat tett cserkészekhez Hornyák Odilo, majd ifj. Terebessy János intezett komoly, lendületes szavakat. A műsor további részéől kiemeljük a nagy tetszést aratott Terebessy János „Üzenetét a cserkész táborból“, melyet a csapat énekkara adott elő oly szépen, hogy meg kellett ismételni. Aztán Nagy József szavaltat, Sendlein János zongorajátékát, Gounod: Sereadóját és Ch Dancela op. 109 Nr. 2. Petite symphonie-ját, melyet hegedűn előadtak Wagner József és Bodor Jenő, Ludvig Aurél stílusos zongorakisérvével. Nagyon helyesen adta az „Egy gondolat bánt engemet“ paródiáját Mikulik Gy. A műsor végső pontjaként a csapatzenekar több magyar népdalt adott elő jóleső, cigányos módon. A matinéen ott láttuk a pozsonyi magyar cserkészlányokat is, élükön dr. Limbacher Rezsőnével. A fogadalmattal közben érkezett a terembe az YMCA stafé-tája, aki az YMCA üdvözlét hozta. A terembe vezető lépcsők előtt két oldalról tisztelgő cserkészek mellett, botokra akasztott üstök lógtak, melyekbe szépösszegben hulltak az önkéntes adományok és felülfizetések: pénz az építendő cserkészotthon számára, melyre Pozsonyban oly nagy a szükség.

Rákosi Jenő aki 1842. november 12-én született, most üli meg Budapesten országos ünnepség keretében hatvan esztendőös írói jubileumát. Ritka esemény az emberek életében az ilyesvalami. Hatvan esztendőös írói munkásság, mely még ma is friss és életerőtől ifjuan duzzadó. Rákosi Jenő már a soproni gimnáziumban magyar önképzőkört alapított. 1863-ban jött fel Pestre. 1886-ban adta elő a Nemzeti Színház Aesopus című híres darabját, óriási sikerrel. Később a Pesti Naplóhoz került. Sok darabot írt. Híres publicista-újságíró volt. Igazgatója volt huzamosabb időn keresztül a Népszínháznak. 1881-ben alapította meg Csukási Józseffel a máig is megjelenő Budapesti Hírlapot. Ugyancsak ő volt az Otthon Újságírói Köre első elnöke.

Cserkészavatás. A losonci „Madách Imre“ cserkészek nov. 7-én kirándultak Fülekre, hogy füleki ujoncaikat, számszerint kilencet, cserkészé avassák. Az avatásra Lajos bácsi vezetése alatt részben vonaton, részben kerékpáron mentek a losonciak, akikhez „Batyí“ küldöttei is csatlakoztak. Az avatás után a felavatottakat üdvözölték Kuliffay Endre losonci, Weinberger Imre rimaszombati cserkészek és Molnár Gyula róm. kath. hittanár, akinek meleghangú beszéde nagyban emelte az avatás ünnepi voltát. Az avatás után a szép számú közönség részére előadást tartottak. Scherer Lajos ismertette a cserkészszemét és annak nevelő jelentőségét. Eötvös Oszkár elszavalta Andorka: Cserkész vagyok e. költeményét. Nemez Miklós, Gondás Lajos és Engel László előadták „Cigány a bíró előtt“ e. humoros jelenetet, mire a Pinty és Vadkacsza őrsök tagjai eljátszották „Tüske doktor“ táborigényes jelenetet. A műsort cserkészdalok fejezték be. A meglepett közönség 119 koronát adott önként össze a füleki raj céljaira. *Novék Károly.*

Önképzőkör. Az érsekujvári reálgimnáziumi önképzőkör is megkezdte szívet-elmét nemesítő munkáját dr. Bedy Rezső felügyelete mellett. Elnök Vincze Mihály VIII. o. tan. Jegyző Forgách Béla VIII. o. tan.

Hajdu Lukács dr. előadása Érsekujvárott. Az érsekujvári magyar akadémikusok nov. 10-én valószínűleg meg első ízben kulturprogrammjuknak egyik pontját: estélyt rendeztek, s ezt a legmagyarabb magyar, Széchenyi István emlékének szentelték. Az estélynek középpontja és legértékesebb száma Hajdu Lukács dr. előadása volt, aki kiforrott és alapos tudással felépített beszédében vázolta Széchenyi életét, jellemét, működését, vázolta Széchenyivel kapcsolatban a magyar multat és a magyar jelent. Előadásának a végén ezeket mondta: „Kedves Testvéreim! Széchenyi nyomában tanulj meg Önök a munka szeretetét. A magyar makrokozmosz szertehullott és a magyarság most töredékeiben mikrokozmoszokban él. De legalább ennek a szertehullott háznak minden töredéke legyen gyémánt, drágakő. Gyé-

mántta pedig munka által lesz a lelkünk. Ha Önök jó mérnökök, ügyvédek, orvosok, tanárok lesznek, nem kell aggódnok, hogy nem kapnak állást. De Önökre más feladat is vár, mint anyagjólétük megteremtése. A magyar kultúra várja újra fel kell építeni. Önök lesznek azok, akik azt alapot, a fundamentumot lerakják. Nagyon kérem Önöket, hogy ne a mai tiszavirág-életű idegen eszmeik sivár talajába rakják, hanem a magyar kultúra évezredek földjébe. A lelkük finom ideg-szállai a nemzeti történelemben és irodalomba kapcsolódjanak be, mint ahogy a kidőlt fa gyökérszállai annál erősebben kapaszkodnak a termő anyaföldbe, hogy új élet támadjon a csonka törzsön. Ismerjék meg a magyar kulturát, de mindenestül vegyék át. Ne törődjenek Európával, mely eladott, elárult bennünket, hanem maradjanak itthon. Kémény Zsigmond mondta Széchenyiről, hogy a leg-hívebb magyar volt. Legyenek Önök is hű magyarok. *(Iócsik Lajos.)*

A „Kiskárpátok“ leánycserkészcsapat nov. 7-én tábortűzzel egybekötött kis háziünnepélyt rendezett dr. Limbacher Rezsőné parancsnok tiszteletére. A beszédes, meleg szobai összejöveteinek műsora a következő volt: 1. Molnár L. „Jó Atyánk, mi hő imánkkal.“ Ének. 2. Sik S. Cserkészinduló. 3. Szépe Erzsike: Üdvözlő beszéd. 4. Dávid László: Vaszilij rozmaringja. Szavaltá: Hornyák Ilonka. 5. Chopin: Minuten-Walzer. Zongorán előadta: Simich Szidi. 6. Csánó Gizi: Elmélkedés az ősről. 7. Vörösmarty M. „Petike“. Szavaltá: Gáspár Mária. 8. Cserkésznóták. — A tábortűz vörösen parázsló fényénél dr. Limbacher Rezsőné parancsnoknéni mesélt a mindent átfogó Szeretetről, amely minden munkának forrása és amely a tábortűz meleg visszfényeként ott ragyogott a cserkészlányok szeretettől hevített szívük mélyén. *(Hornyák Ilonka.)*

A pozsonyi magyar akadémikusok november 7-én vasárnap tartották meg a Komensky egyetem jogi fakultásán alakuló közgyűlésüket. Ott, ahol tavaly előtt még a sovíniszta szlovák diákok kardoskodtak a magyar szó kiltatásáért, most az őszinte emberi magyar kezek találkoztak az új munka megalapításában. Mert azok a szavak, melyek Csáder Mihály elnöki székfoglalójában a magyat képezték: a komoly és céltudatos embermagyar munka programját jelentik. Minden nemzet haladó diakságának célja az a társadalom, melyben szabad az egyéniség, szabad a lelkiismeret és szabad a tudomány. És az Ember portáján most új világ van épülőben. Ehhez az új épülethez hozza a magyar diák, melynek nem sokára nemzetfenntartó erejét teszi próbára az idő, a magyar téglát. Ennek a téglának missziója van az ittélő magyarsághoz: hogy látva lássák ifjúságuk komoly felkészülését az életre. Az elnöki felszólalás után Kessler Edgár beszélt a Csehszlovákia Magyar Akadémikusok Szövetsége nevében, értékelve a gyűlés jelentőségét és üdvözölte a prágai magyar diákság nevében a pozsonyi Makkot.

A földön jelenleg élő 1750 millió ember vállalásra nézve a következőképen oszlik fel: 304 millió katolikus, 157 millió schizmatikus, 212 millió protestáns, 15 millió zsidó, 277 millió mohamedán és 787 millió pogány.

Edison hisz a lélek halhatatlanságában. Edison Alva Tamás, a világ egyik legérdekesebb embere, aki találmányai révén nemcsak hírnévre, de pénzre is tett szert, tudvalevőleg híres materialista hírében állott még nem is olyan régen. A szegény, iskolázatlan kis rikkanesből a fizika egyik zsenijévé nőtt Edison hiába kereste a lelkei gépei, izzólámpái, lényképlemezei és hangfogó készülékei között. Persze, hogy nem találkozott

vele. Ismert volt amerikaszerző a mondása: „A lélek? Legföljebb annyira halhatatlan, mint az én fonográf-deszkáim!” Edison szóval viceeket mondott a lélek halhatatlanságáról, de belülről érezte, hogy nem így áll a dolog! Keresett. Soká kereste, kutatta önmagában és önmagán kívül is a lélek halhatatlanságának tanujelét. Most az amerikai „Forum” szerint Edison oda nyilatkozott, hogy halhatatlan a lélek. Nem lehet — úgy mond — ezt bebizonyítani, de tagadni sem, de a jelek oda mutatnak, hogy a lélek a test halála után is — tovább él. És Amerika tapsol és örül neki, hogy ime a csökönyös Edison végre, sok-sok évi benső harc után, rájött az örök isteni igazságra: hogy a lélek halhatatlan.

FEJTÖRŐ

1. Verses rejtély. Major József Érsekujvár.

Az első, az meg se áll.
A második álldogál.
Harmadik feléd mered
A negyedik inleget.
Jó szomszédok mind a négyen,
Mint a hold és csillagok az égen.

2. Pontrejtély. Schwarcz Elza III. a. o. l. Losonc.

- . betű
- . . . rag
- . . . a menyasszony más neve
- lány fa neme
- minden művelt országnak van.

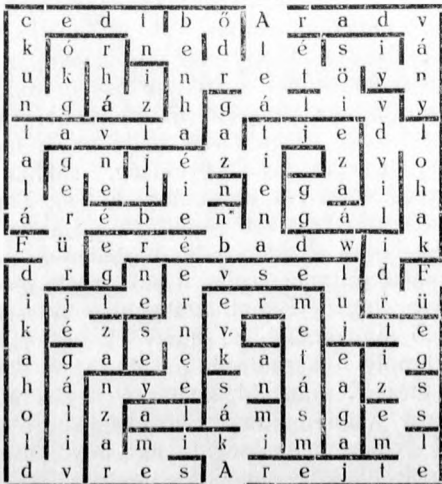
Minden pont helyébe egy betű irandó. A függőlegesen egymás alatt levő pontok helyén a betűk egyformák.

3. Betűrejtély. Farkas Antal VII. rg. t. Beregszász.

Róbert, Rózsai, Mihály, Margit,
Sándor, Árpád, Antal, Aranka, Olga

Ezek a nevek úgy helyezendők egymás alá, hogy kezdő betűik egy megye nevét, ennek négy betűjét elhagyva, egy folyó nevét adják.

4. Labirint rejtély. Rábai Béla V. rg. t. Ipolyság

E rejtélynek négy bejárata van. Az a helyes megfejtő, aki az egyik bejáratnál kiindulva, helyes szöveget kap, a jelzett „n” betűt elérve.

Jegyzet. A megfejtést levelezőlapon január hó 10-ig kell beküldeni. A nyertes könyvjutalmat kap.

A Mi Lapunk 8-ik számában közölt fejtörők megfejtése.

1. **Keresztiszórejtély.** *Vízszintesen:* 1 Leiningen. 2 Drezda 3 babona. 4 Ob 5 ör. 6 ri. 7 ér. 8 ír. 9 ha. 10 ól. 11 Mai. 12 ime. 13 ad. 14 eke. 15 bot. 16 Lázár. 17 Török. 18 kő. 19 ego. 20 ló. 21 sí. 22 Knezich. 23 ág. 24 Szidi. 25 meggy. 26 Damjanich. *Függőlegesen:* 2 Dobó. 18 Kiss. 27 leló. 28 íz. 1 le. 29 ező. 11 mező. 30 Idris. 31 anonim. 32 réce. 9 hí. 17 teli. 33 Garam. 25 mi, 34 ebi (hal). 35 Ebro. 36 —né. 18 atka. 23 ág. 37 Arad. 38 Nagy.

2. Bűvös négyzet.

17	24	1	8	15
23	5	7	14	16
4	6	13	20	22
10	12	19	21	31
11	18	25	2	9

3. **Irodalmi fejtörő.** Zrinyi Miklós: Szigeti Veszedelem.

4. **Furfangos csoportosítás.** A legények elhelyezkedése a palota körül a következő volt:

3	3	3	4	1	4	2	5	2	1	7	1	4	5
3		3	1		1	5		5	7		7		
3	3	3	4	1	4	2	5	2	1	7	1	5	4

Nyertes: Zahler Tibor VI. o. tan. Eperjes. Verne Gyula: A rejtelmes sziget című regényét elküldölköz címére.

Helyesen megfejtették: Löwy László, Major József, Zahler Tibor, Liptay Zoltán, két névtelen.